

Bugaleaj gwechall

Simone Le Moigne

Simone Le Moigne

Il était une fois...

Ur wech e oa...

Le 17 février 1973 Simone Le Moigne se rend au Musée de Laval à l'invitation de son Conservateur Jean-Pierre Bouvet pour lui présenter quelques tableaux. Elle lui confie son intention d'écrire sa vie. Il lui conseille de continuer à peindre "car, lui dit-il, si vous écrivez vous ne peindrez plus". Cela ne l'a pas empêchée de commencer à écrire 10 jours plus tard...

*"...Si mon pinceau n'exprime pas clairement ma vie
Je veux que de la plume elle soit mieux définie..."*

...précise-t-elle dans un poème à la fin de cette même année.

C'est ainsi que sous le titre "*Souvenirs de Mon Enfance*" une trentaine de pages manuscrites voient le jour. Par la suite, emportée par son désir de peindre, Simone Le Moigne ne poursuivra pas son récit.

Nous avons retrouvé ce texte, écrit sans apprêt, illustré par des dessins aux crayons de couleur réalisés avec la même spontanéité que l'œuvre jaillissant de son pinceau. C'est pourquoi nous avons souhaité, avec mon frère Simon, les rassembler dans ces quelques pages.

Ce témoignage nous livre la vie d'une enfant d'autrefois toute imprégnée de la nature dans laquelle elle baignait constamment.

Anne

*Troet e brezhoneg diwar ar galleg gant **Herri An Aod** (Henri Le Naou)*

*Ur blijadur eo bet evidon treiñ e brezhoneg skrid **Símone Ar Mogn** o komz eus he bugaleaj. Komprenet em eus e giz se pegen don e oa al liamm etre amzer he yaouankiz e kreiz ar vro mañ hag he labour livourez, diwanet pell diwezatoc'h.*

Henri LE NAOU - Photographie par Xavier LIEBARD -

Dindan ar galleg em eus kavet spered ar brezhoneg. Se 'zo kaoz em eus klasket chom tost eus ar brezhoneg komzet er vro mañ, e Kreiz Breizh, hep mont re bell memestra eus ar brezhoneg peurunvan.

*Evidon me, al labour bet graet gant **Símone Ar Mogn** a zo un teñzor sevenadurel evit ar vro.*

Beaj ba'n
amzer
gwechall
dimechraff
amzer
Beaj ba'n

***"Ma c'halon a seu da dridal
Pa zonjan em amzer gwechall
Buhe eürus deveziou kaer
Tec'het oc'h dirak an amzer."***

Filomena CADORET ("Koulmig Arvor")

***"Mon cœur que tu as tant d'émois
Quand je pense au temps d'autrefois
Vie heureuse belles journées
Fuyant le temps vous êtes passées."***

Philomène CADORET-("Petite Colombe d'Arvor")

Me eo *Simone Ar Mogn.*

Ganet on ba' **Magor**, e Trégorn, ba' parrouz Gronvel. Parrouz Gronvel a zo ba'n departamant anvet d'ar c'houlz se "Côtes du Nord".

Ma zad ha ma mamm a zalc'he ur feurm ba' Magor, ur feurm gant kant devez-arad douar. Me zo bet ganet d'an tri a vizheven 1911. Seitek miz wal lerc'h e oa deuet war ar bed mañ ma div c'hoar, **Antoinette** hag **Anna**. Ma c'hoar henañ, **Chann**, a oa daou vloaz ha tri miz koshoc'h evidon.

Ma zad, Jan-Louï Ar Mogn, a oa bet ganet ba' memez feurm evel don. Dalc'het 'oa bet ar feurm se gant ma zad kozh. Louï Ar Mogn a oa ma zad kozh. Ma mamm gozh, mamm ma zad, a oa Maï-Julienne Urvoy. Ne meus ket anavet ma daou dad kozh. Ma zad kozh Louï Ar Mogn a oa marv pa oa naontek vloaz ha tri ugent. D'ar c'houlz se e vugale, ma zad hag e c'hoar Mac'harit a oa dija dimezet.

Ma mamm a oa Chann-Louise Berthou. Ganet 'oa bet ba' Kreisker e Gronvel, He zad hag he mamm a oa eno o terc'hel un tamm feurm. Tad ma mamm a oa Vrançois-Maï Berthou hag he mamm a oa Maï-Louise Nicolas. Pa oa ma mamm en oad a dri bloaz 'oent aet da zerc'hel un feurm ledanoc'h ba' Kampostal, e Rostrenn. Ret oa dê magañ ha sevel un nebeut bugale. Moereb Anna a oa ar c'hoar henañ. Ne oa nemet div blac'h, ma mamm hag he c'hoar, ha pevar breur : François-Louï, Yann, Loïs ha Joseph.

*Ma zud a oa leun a garantez an eil evit egile,
ha kristenien a oant. Bet oent ba' skol
ha komz a raent galleg mad, med
gwelloc'h a blije dê komz
brezhoneg. Ma zad, Jan-Louï Ar
Mogn a oa un tamm desketoc'h
evit mamm. Tapet e nivoa e
"santifikat" ha bet 'oa ba' skol ur
bloaz goude. Ne oa ket kalz a dud
ba'r barrouz ken desket eveltañ, setu
perak e veze goulet, 'pad ar votadegoù,
evit kontañ ar mouezhioù ba' Gronvel.*

Ar familh ba' Kampostal

Araok komz deus ma bugaleaj 'meus gwall c'hoant da laret ur ger diwar buhez ma mamm ba' **Kampostal**, gant he c'hoar hag he breuder.

War dro he zregont bloaz e oa bet eurejet mamm, he c'hoar Anna ne oa ket bet dimezet. Toud an dud, er familh se, en em glev mad. Ober a raent, evel an holl d'ar c'houlz se ba' vro, beilhadegoù d'ar goañv dirak ar skiminal vras, lec'h e veze tan dalc'hmad. Tro ha dro da mamm gozh e oa toud ar familh, ar mevel hag e wreg, hag un nebeud amezeien. Plij' a rae d'ar merc'hed dont gant o gegel hag ober neud. Se a oa evel ur c'hrog ka' me mamm n'ae ket da

gousket araok 'veze karget he gegel gant gloan pe neud kanab.

Eontr Loïs a oa marv
yaouank, ur bloaz wal lerc'h e gonje.
D'ar c'houlz se e veze graet c'hoazh
an "eizh devez war n'ugent". Graet
nivoa ur striv spontus evit sailhat
war gein ur jao. Hervez ma mamm,
Loïs a oa ar c'hoantan deus ar
familh, ha dedennet gant ar
sporchoù. "Ordonañs" e oa. Soñj
meus c'hoazh meus bet klevet
mamm o komz deus e varv spontus.
Setu e chome Vrançois-Louï, Yann
ha tonton Joseb, ma zad paeron.

Beteg pemp bloaz ha pevar ugent noa bevet **eontr Vrançois-Loui** daoust d'e c'har goat. Kouezhet 'oa bet war lamenn an droc'herez ed, ar c'hezeg a oa bet pennfollet. Troc'het 'oa bet e c'har uheloc'h evit an ibil troad. Deuet oa da ger gant e c'har paket gant rusk bannel. Aa bakadenn se a oa bet graet gant e vevel, prim ha prim. War gein ar jao e oa deuet da ger. Galvet 'oa bet ar medesin, med benn ar fin e oa bet ret troc'hañ ar c'har se tre div wech. Souezhus e vez a wechoù planedenn un den: hemañ ne oa ket aet d'ar brezel blam' nivoa kalz a vugale hag ur feurm vras. Ha koulskoude neus kollet ur c'har 'pad ar brezel se.

Eontr Yann a oa aet, eñ ivez, en tu all da seiz bloaz ha per ugent. Eñ noa miret al labour charreadenn gant kezeg.

Eontr Joseph, ma zad paeron, a zo aet d'an anaon da seitek bloaz ha tri ugent. Skuizhet tre e oa bet gant ar brezel. Gwall sikouret neus bet ar re a oa gantañ. Me lar deoc'h e oa bet enoret ! Memez Kroaz ar Brezel oa bet roet dea. Evel e oa ar yaouankan e oa bet chomet pelloc'h evit e vreudeur ba' skol. Pe oa bet erruet an otoioù e oa nebeutoc'h a draoù da charread gant kezeg, aet 'oa neuze da labourat ti an apotiker Chauvel, ba' ROSTRENN.

Cérémonie du souvenir 11 Novembre 1945, sous la présidence de Joseph Berthou.

Beteg perzek bloaz ha pevar ugent noa bevet **moereb Anna**. D'ar c'houlz se e oa hi an hini goshan deus kanton Rostrenn. Me meus graet war he zro d'an diwezhan, ka ma zud ne oent ket evit ober, peogwir e oent re gozh ivez. 'Pad ar sizhunioù diwezhan e veze ret din dougen nei evit ober war he zro. Kourajus e oa, ne glemme ket gwech ebet. Deuet oa da chom ganimp, ba' bourk Tregorn. Ba' Tregorn moemp savet un ti, ma gwaz ha me, pa oemp bet eurejet.

Moereb Anna a oa habask ha joaius. Trist e oen o wellout nei o vont war zu ar maro. Un deiz, ar medesin a lavaras din:

- **Poent eo gervel ar beleg.**

Daou deiz araok he maro e oa roet dei ar viatik. Anna ne oa ket spontet gant ar maro. Pa oa deuet ar seurez evit ar wech diwezhañ d'ober ur bikuren dei, a c'houlas homañ ganti :

- **Anna, ne peus ket aon deus ar marv ?**

- **Nann, nann, nann !** - e respontas Anna - **Perak? Peogwir 'vo ret dimp mont toud !**

Daou deiz wal lerc'h e oa aet d'an anaon. Komzet nivoa 'pad an deiz gant merc'hed ar familh, deuet da well' nei evit ar wech diwezhañ. Komz a rae deus toud he buhez. Zur awalc'h nivoa aon da ankouat un draig bennaket da laret dimp araok mont kuit.

Ma merc'h a oa ba' skol, ma mab Simon a oa seiz bloaz hanter. O tont deus ar skol, eñ a laras din :

- Gout a ret, mamm, me zo o vont da lenn da moereb Anna pedenn an dud o tremen.

Simon a roas ur pok d'e voereb gozh hag a grogas da lenn ar bedenn se, e vouezh uhel. Moereb Anna a selle ar paotr bihan, fromet e oa o wellout ar paotr o lenn ar bedenn gant kement all a devosion.

An deiz wal lerc'h, ar medesin a gavas nei gwall dinerzh, ne oa ket ken evit enduriñ ar pikurenou, ha dousig e varvas war dro pemp eur deus an noz, he dorn ba' ma hini, pep hini ac'hanomp o prometiñ da bediñ an eil evit eben. Laret a rae ya gant he fenn, ha mousc'hoarzhiñ a rae din. Pa oa chomet he c'halon e sav e moa gallet tennañ ma dorn deus he hini. Kavet 'm eus e oa aet d'an anaon en ur mod evuruz. Evidon me n'eo ket med Kenavo, pezh a zikour da dremen deus ar vuhez d'ar maro.

Komzet 'm eus kalz deus ar maro, met soñjal a ran ne oa ket marv moereb evel an dud all. Chomet eo bet joaius betek fin he buhez, setu he deus leusket ur pezh toul war he lerc'h. Dalc'hmad he deus bet keuz ne pas bout deuet abretoc'h ganimp da chom.

*Pa 'on o komz deus ma mamm gozh Kampostal, hir e vefe ma c'homz med ne meus ket soñj deus peb tra, peogwir ne meus ket bevet se, evel ba' Magor. Med soñj meus e oa o chom ba' Kampostal hag ar feurm se a oa d'an **aotrou Orfeuil**. D'an noz, e-tal an tan, mamm gozh pe mamm a gonte ar vuhez ba' Kampostal.*

Ti ma zud kozh a zo eno bepred, ur seurt maner eo. Ar marchosi, stag deus an ti, a oa braz ha ledan. An aotrou Orfeuil a soñje dont en dro da echuiñ e vuhez eno... Boemet e oan bet o welout ur skiminal ken braz, hag ivez o welout pegen hir ha ledan e oa an ti. Hag ur regenad meurb deus ar vro ! Etre peb pezh meurb e oa bet lakaet man glas ha sec'h memestra. Ar presoù a lufre evel ur melezour. Implijet e veze koar gwenan deus ar feurm evit al labour se. Ba' du-mañ, e Magor, e veze graet memez mod. D'ar sadorn e veze lakaet ar presoù da lufriñ, ha peb hini a glaske ober gwelloc'h evit egile. Ba' peb ti feurm deus ar vro e veze kempennet e giz se ar presoù, an orolojoù hag ar gweleoù.

Ar re Berthou a zalc'he ur feurm gant tri ugent devez arad bennaket, ma meus soñj mad hag ouzhpenn se douar peuriñ war ar miniou, a-us da ker Rostrenn. Er feurm se e oa kezeg, saout, moc'h hag un nebeud deñved.

Ma eontred
e gave dê e oa
re vihan ar feurm
evite, setu e oent
krog da charread
bep seurt traoù
ba' ker Rostrenn.
Gant pevar
"charaban" e
veze graet al
labour se. Unan
a oa evit ar
medesin hag an
noter, ur seurt
gwetur. Un all,
brasoc'h un
tamm a oa evit
kas da bourmen
ar vourc'hizien.
Daou all a oa evit

charread an traoù. A wechoù e veze ret dê mont ha dont 'pad an noz hag ober daou ugent kilometr. Kresket oa bet o labour, ne oa ket c'hoazh kirri dre dan na memez an treñ ba' Rostrenn d'ar c'houlz se. Ret e oa bet dê kemer ur mevel evit ober war dro ar chatal hag ar c'hezeg.

Dalc'mad e veze war dro dek jao. E giz se ne veze ket ret lakaat ar memez re war al labour dalc'hmad. Kezeg labour 'oa, ha memez kezeg kours pe "hanter kours". Mamm nivoa kontet din, soñj mad 'm eus deus se, 'oa bet gwerzhet gante un nebeulez kours, hag al loen se nivoa gouneet ar priz braz ba' koursoù PARIS ! Leun a lorc'h a oen o klevout se ka' plij' a rae din kezeg ma zad. Du-mañ e oa ivez dek jao.

Ar mevel kozh a oa ivez deus ar familh Berthou, o chom ba' "Bonne Nouvelle". Kenderv e oa da ma zad kozh. Ur mab 'n eus bet, hemañ zo aet pell awalc'h ba' skol hag aet e oa bet da Gabiten ar valtouterien.

D'ar c'houlz se e oa ivez daou baotr saout yaouank, **ar vreudeur Bellec**. Hervez ma mamm, plac'h yaouank d'ar c'houlz se, **François** a oa takinour, paotrig leun a vuhez ha speredek. Ur wech memestra e oa bet dreset gant ma mamm. Ur penton dour a veze dalc'mad dindan korn an doen, dreñv d'an ti. Ha mamm, skuizh gant e farsadennoù, a dapas François dre foñs e vragoù; ha teulet oa bet ar paotr ba'n dour ! Ha dalc'mad en deus bet dalc'het soñj deus se. Diwezatoc'h eo bet aet war ar studi medesin, evel e vreur **Pierre**, yaouankoc'h evitañ. Ha dalc'hmad e veze kontet gante istor ar penton, memez ba' Magor, ur wech aet da vedesined. Me ha ma c'hoarezed e blije dimp klevout François o lavarout da mamm : **"Ah, Chann, n'eo ket c'hwi 'zo mestr warnon bremañ"**. Ha 'pad pell eo bet hon medesin. Wal lerc'h oa deuet ur medesin yaouank da BLOURAY, un hanter leo deus Magor.

Ar medesin Fanch Bellec a oa ba' ROSTRENN, daouzek kilometr deus du-mañ. Hag ouzhpenn se e oa maer ROSTRENN ha Kuzulier Jenetal ar c'hanton. Un den a feson, komz a rae mad hag ampart e oa war kalz a draoù. Bremañ eo aet war e leve, med dalc'het en deus ober war dro tud klañv hag eñ tremenet e bevar ugent bloaz. Eñ en deus graet d'an diwezhañ war dro mamm, aet da unnek bloaz ha pevar ugent. Hi a oa ar plac'h goshañ ba' ROSTRENN wal lerc'h he c'hoar Anna, aet betek c'hwezek bloaz ha pevar ugent.

*François Bellec oa bet enrolladed e-giz medisin e-pad ar Brezel Bras.
Kroaz ar Brezel oa bet roet deaÑ gant "citation à l'ordre de la brigade" :*

"Pendant les journées du 1er au 4 juillet et du 20 au 25 juillet 1916, a soigné avec un dévouement absolu et un calme remarquable les nombreux blessés du régiment et assuré leur évacuation, malgré un bombardement d'une extrême violence".

Maer ROSTRENN adalek bloaz 1925 betek bloaz 1931, ha Kuzulier Jenetal ar c'hanton adalek bloaz 1920 betek bloaz 1945.

Aet oa bet d'an anaon e ROSTRENN war bloaz 1977.

D'ar c'houlz se e veze gwelet alies tud paour o vont deus ur feurm d'an all, gant o sac'h war o chouk, o kestral o zamm bara. Ba'n toull an nor e c'houlent bout lojet. Evel 'm eus laret deoc'h, ma zad kozh ha ma mamm gozh a oa tud vad. Ha dalc'hmad e lavarent ya, hervez ma mamm. Alies e veze lojet tud ba' kraou ar saout. Ar c'hraou se a oa ledan ha tomm memestra, gant magorioù teo. Mamm, alies, 'pad ar beihadegoù ba' Magor, a gonte dimp deus se. Med re hir e vefe bet kontañ toud an traoù se ... Setu memestra un nebeud traoù, berr ha berr.

Ur bloaz, dreist d'ar re all, e oa bet kalet ar goañv. Hag un noz e oa bet hanter kant a dud lojet memez noz ba' c'hraou braz. Hag an naon ruz gant toud an dud se ! Ma eontred a dape torzhioù bara hag a roe da bep hini e lod, ha chistr da evañ. Evit ar re vihan e veze chistr dous ha laez ribot. Ma mamm gozh ha ma mamm a rae war dro ar re bloñsed hag a roe memez dilhad d'ar re gwisket re fall. Bep seurt tud a veze eno ha memez tud drouk. D'ar re se ne veze ket roet chistr, med dour sklaer ar feunten... Ha mad e giz se !

A wechoù e veze ret da ma eontred diskenn da lakaat urzh ba' loj, e kreiz an noz. E mesk an dud paour se e oa ivez estranjourien, spagnoled dreist holl. Bro Frañs he deus bet degemeret e beb amzer kalz a estranjourien. A re a zeu bremañ a glask labour, med d'ar c'houlz se ne oa ket labour evite. Dont a raent memestra, ne oaran ket peseurt mod. An darn vrasañ a yae da gestal deus ur feurm d'an all. Pa oen ba' ti ma zud, ba' Magor, e oa dija nebeutoc'h a dud paour. Lojet vezent ivez, tri pe bevar a wechoù ba' kreiz ar goañv. Soñj 'm eus, mont a raemp da dennañ plouz wal lerc'h koan, gant ma zad, evite de vout en o aes er marchosi, goude o c'hoan eveljust. An amzer se a zo pell bremañ, koulskoude e zo kalz a dud o klemm, ha dalc'hmad e vo.!

Lerc'h an bet ganet: Magor

Ba' Magor on bet ganet ha savet, pell deus trouz ar c'herioù.

Er porzh braz se 'm eus uset kalz a voteier koat, me lar' deoc'h ! Ar re se a veze alies karget a zour. Hag alies ma mamm gozh he deus bet lakaet plouz fresk ba' ma botoù, en ur c'hrongnal :

- Ne peus ket diwallet deus ar poullou dour !

Ha me a responte, e brezhoneg eveljust :

- Ne rin ket ken, mamm gozh !

Ha memez mod evit ma c'hoarezed pa veze gleb ar porzh. Etre ar merc'hed se ne oa nemed pevar bloaz hanter, ha se a rae kalz a voteier da sec'hañ bep noz. Pa oemp aet ba' hon gwele kloz, tomm ha kled, mamm gozh a skube an oaled evit mirout glaou ruz dindan al ludu, evit an deiz wal lerc'h. E giz se e veze espernet an alumetez. Araok mont da gousket e lakae ludu tomm ba' hon botoù. Hag an deiz wal lerc'h, d'ar beure e vezent tomm c'hoazh, ur wech skarz et al ludu ha lakaet 'barz plouz fresk. Ya sur, mad e oa mamm gozh evidomp !

Kreskiñ a raemp
hag ar frankiz a greske
ivez evidomp. An dud
vras a veze tapet gant
o labour, pezh a roe
frankiz dimp. Alies e
rae glav ha dont a rae
ar c'hoant dimp da vale
ba' stang kaer ar feurm.
Mont a raemp ba'n dour
gwisket toud, gant hon
botoù koat hag hon
loeroù. Ni a veze gleb
penn da benn. D'an
oad e dri bloaz e oen
aet ba'n dour evit ar

wech gentan. Ma div c'hoar yaouank 'n oa daou vloaz ha ma c'hoar henañ pemp bloaz ha tri miz. Gras
dezhi e oemp deuet war hon c'hiz, hent all, marteze, e vijemp bet tapet gant ar waz.

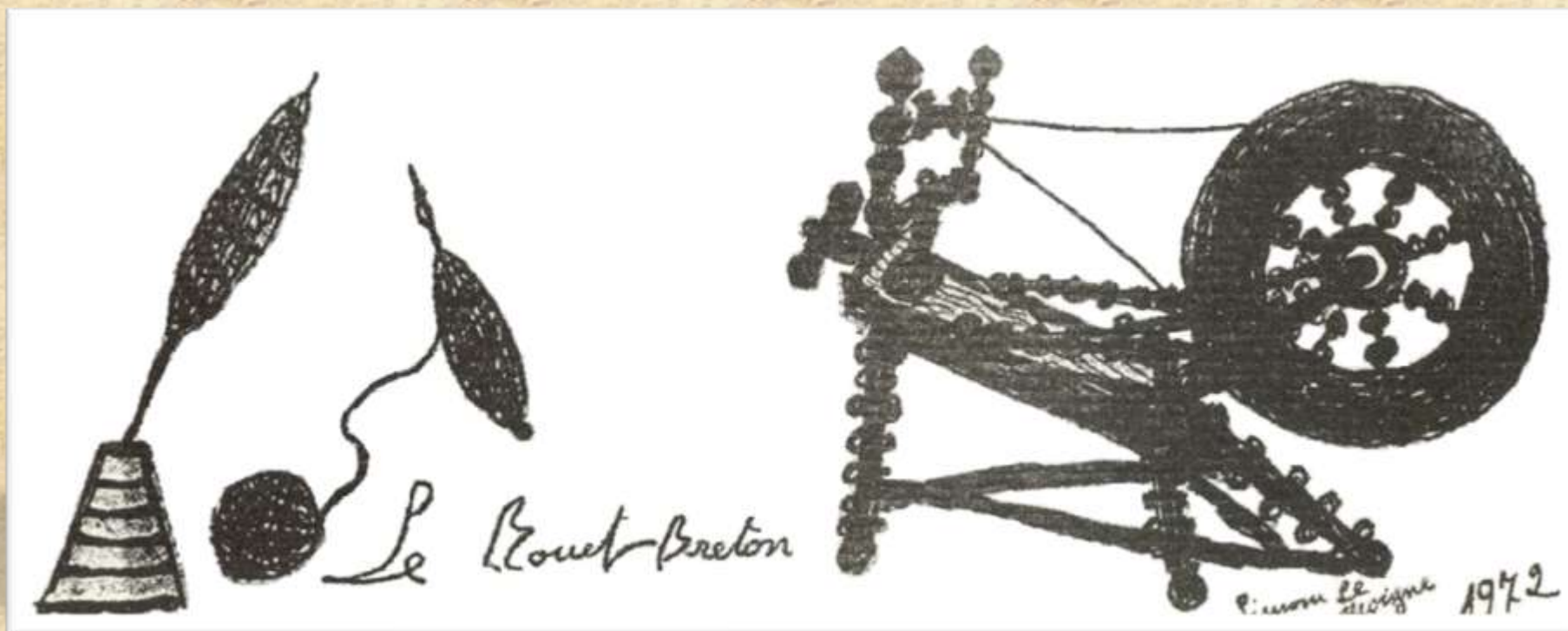
*Deuet oemp da ger e giz se, glebet toud. Aet oa mamm gozh da glask ar saout ha mamm a oa ba' marc'had ROSTRENN, ter leo deus du mañ. Ne oa ba' ger nemed ar vatezh vihan, Soaz. Ni a lare **Soizik**, ha tomm a oa d'hon c'halon. Soazik a zo chomet eizh bloaz ba' ti ma zud. Souezhet e oa bet o wellout ac'hanomp ken gleb ha ne oemp ket bet degemeret mad, me lar deoc'h ! Hag ar vatezh, hep gortoz, da lakaat ac'hanomp e noaz ha da walc'hiñ ar merc'hed en ur pentoniad dour klouar. Kastized e oemp bet, ha kaset da gousket ! Ha ne oa nemet pemp eur deus an abardaez ! Gwall gastizet e oemp ka', war memez tro e oemp harzet da heuil ar veilhadeg. Hag ar veilhadeg se a oa ar gwellan mare deus an deiz, dirak an tan, o selaou kontadennoù kaer mamm gozh. Ha me lar' deoc'h, peseurt zerrmon pa oa erruet mamm ba' ger !*

- Bremañ, pa vo glav... - a lavaras da Soizik - ... e vo lakaet ar peder blac'h ba' solier ar marchosi, ha c'hwi a serro an nor gant an alc'wezh !

*E giz se oa bet graet. Ne oa prenestr ebet war ar solier se, ha ne wellemp ket kalz a dra. Nimp a yae war kozh kadorioù da sellout pezh a dremene ba' porzh ar feurm dre an dabatieren. Ar solier a oa braz ha bep seurt traoù a oa 'barz : kozh dilhad bet da mamm ha da mamm gozh, koefoù hag all. Plijout a rae dimp lakaat ar c'hozh dilhad se, ha trein **ar c'harr-nezo-gloan** prim ha prim, hag ivez ar binvioù kozh bet implijet evit ar c'hanab, hag ivez evit gwiad an danvez. Unan dreist holl a rae kalz a drouz ha peb hini a glaske c'hoari gantañ. Se a sponte ar c'hezeg peogwir e oent dindan ar solier se. Prest e oent da bennfolliñ.*

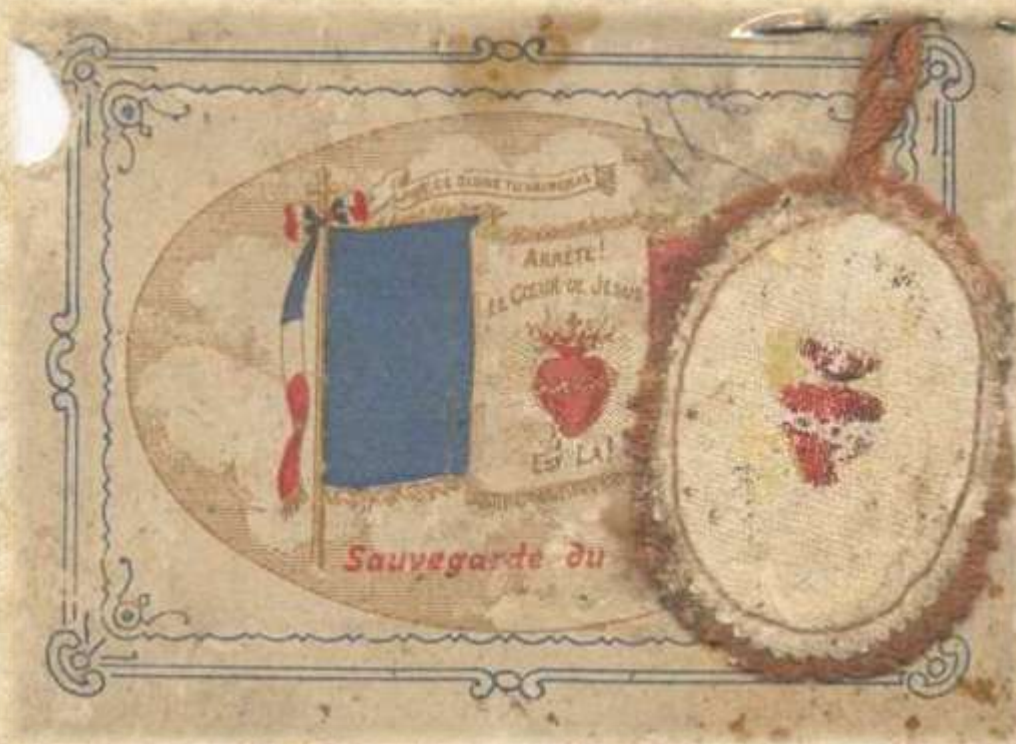
- Siwazh... - a lare mamm - ...ne oaran ket petra ober gant ar merc'hed se !

Med, a gras da se e moemp bet ar frankiz 'pad an devezhioù glav ! Peseurt plijadur e oa evidomp dizoloiñ kement all a draoù ba' porzh ar feurm !

Ar c'harr-nezo-gloan

Ne meus ket komzet c'hoazh deus ma zad, peogwir e oa, d'ar c'houlz se ba' brezel pevarzek. Ma mamm, tapet gant labour ar parkeier hag an ti, ne oa ket evit tremen kalz amzer ganimp. Ma mamm gozh tamm ebet muioc'h, he labour a oa ober war dro al laezh hag an amann, ober war dro ar gloan, ober stamm, ober loeroù evidomp. Cheñch a rae ar plouz en hon botoù. Brasaat a raemp, ha ne vezemp ket gwelet ken med da eur ar prejoù ha da noz, pa vezemp holl dirak an oaled. Soizik a rae war dro ar boued, war dro al loueoù, ar moc'h, ha zikour a rae mamm evit labour an ti.

*Jan-Louï Ar Mogn
en deus miret ar garten se warnañ
e-pad an holl Brezel Bras.*

Le présent Livret, contenant 10 pages, appartient à

Nom **de Moigne**

Prénoms **Jean Louis**

Naissance le **24 Mars 1877**

à **Glomel**

Canton d' **Glomel**

Département des **Mayennes**

Profession **Cultivateur**

Père de **Jean Louis**

Marié le **10 Mars 1904**

à **Glomel**

avec domicile à **Glomel**

Département d' **Mayennes**

Autorisation d' **Appel**

une soldat (1) **Appel**

classe de 1877 de la subdivision d' **Mayennes**

de tirage dans le canton d' **Glomel**

Logé **au** **15**

département d' **Mayennes**

inscrits sur la liste de recrutement de la classe de 1877 de la subdivision d' **Mayennes**

de tirage dans le **15**

ou de **15**

Numéro **1553**

Partie de la liste du recrutement **1553**

Numéro de la liste **1553**

Appelé au service dans les services auxiliaires

Livret individuel d'homme de troupe

Le Moigne Jean Louis
né le 24 Septembre 1877
à Glomel (Cotes du Nord)
Grade Soldat (Passé 1897)
N° 111e au R^e 1786 Recrutement de
Cyringouy.
Adresse actuelle
M. Le Moigne Jean Louis Cultivateur
au Magasin Tréformeur au Glomel
(Cotes du Nord)
Affiliations au Cours de la guerre
1914 - 1918
Appelé à l'activité le 14 août 1914
(Mobilisation Générale)
Au 43e X^e T^e L^e 1e Compagnie Versé
à la 7e Cie le 22 avril 1915 jusqu'au
28e Régis, passé au 6e génie Compagnie
10/53. Péritoriolo fuyant

A-wechoù, ha se a oa ur blijadur evidomp, e teue ma zad da ger evit un tamm "permission". Ar wech gentañ e nivoa leusket e varv hag e voustachenn. Dalc'het meus soñj mad deus se. Ma div c'hoar ne anaent ket an den se gant e varv. Ma mamm a veze gwisket dalc'hmad e giz ar vro, dougen a rae un

davañjer ledan. Aet e oa ma c'hoarezed da guzho dindan an davañjer se. Ha pa dostas ma zad, e oent krog o div da huchal, setu e oa bet ret deañ berraat e varv evit kaout peoc'h. Me a oa bet dipitet gant se ka' kavout a raen neañ koantoc'h gant e varv.

Ha, keit e oa kuzhet ma c'hoarezed, e c'hallen mont un tamm war e daoulin, a hent all e oa ur glin evit peb hini. E keit se, me a dape ur skaon bihan, lakaat a raen neañ dreñv kador ma zad. Pignal a raen warnañ, hag gant ar grib e raen war dro blev ma zad hervez ma soñj. Paour kaez den, zur awalc'h e veze skuizh ganimp ! Ma c'hoar henañ, Chann, a zeske dija ober stamm gant mamm gozh.

Siwazh ! An amzer se a dremene buan ha ret 'veze lavar kenavo d'hon tad gant daeroù en hon daoulagad. Ur wech 'nivoa ankouaet e dog-houarn. Aon 'moa a veze bet kastizet, setu, ur wech bemdeiz, e lakaen an tog-houarn. Mont a raen war skalier ar porzh ha huchal a raen peogwir e gave din e oa ar brezel war ar maez. Huchal a raen da ma zad :

- Kavet meus ho tog-houarn !

Met ne responte den ebet, nemet an hekleo. Dipitet e oen bet, ha kuzhet 'moa 'neañ en ur c'horn deus ar solier o c'hortoz e teufe ma zad da ger. Med ma zad 'noa bet un tog-houarn all, ha leusket 'noa hemañ ganin. Wal lerc'h e lakaen 'neañ war ma fenn pa veze devezhioù glav, ha kavout a raen ur c'hozh chupen bet da ma zad, ha memez e votoù koat, karget gant plouz. Zur awalc'h e vezen brav da wellet, gwisket er mod se ! Gwisket e giz se, me a yae gant ur vazh hir da zistoufañ ar pont bihan evit leuskel an dour da vont war zu ar prad. Plij' a rae din ober al labour se, ka' alies 'moa gwelet ma zad oc'h ober se. Ha peogwir e oa eñ ba' brezel e gave din a oa ret din ober se.

"... Entre autres j'ai en main un autre bloc de petits tableaux de mon enfance, vous allez rire avec celui-là, il est très marquant, chaque petit tableau en compagnie de Mathelin quand j'avais 3 ans à 5 ans, parfois avec ma mère dans le petit poulailler aidant à l'éclosion des œufs, puis avec grand-mère ramenant le troupeau à l'étable avec arrêt sur le petit pont pour voir s'il n'y a pas un petit frère sur l'eau... Ceux-là seront parfaits pour décorer le livre de ma vie..."

Tenned diouzh ul
lizher d'he bugale,
an eil a viz Eost
1974.

Un jour le moine à l'âge de 3 ans
la recherche d'un petit frère
sur le pont de son village
en compagnie de son
Grand-Mère
et d'un animal

Matelin a oa un tamm den kozh, gant ur varv louet, un den leun a startijenn. Gwisket e veze evel ur gwenedour, gant un tog voulouz kozh. An daou ruban a veze rollet ba' foñs an tog ha ba'n tog se e veze ivez e vutun karot. Ur wech an amzer e blije deañ ivez butuniñ gant ar c'horn, ur c'horn pri. Hag evit lakaat an tan war ar butun e veze gantañ ur maen-dan, e brezhoneg vez laret un diren. Plij a rae din gwelet neañ oc'h ober se. Evit c'hwezho an tan e sache warneî hag a rae **"poufou, poufou, poufou..."**. Gwelet e veze e jodoù o c'hwezañ hag en em doullañ, ha se a cheñche kalz e visaj. Evidon me, se a oa ur gwir dudi ! Ne c'hoarzen ket gant aon da feukiñ neañ. Gant ar c'horn e c'halle diskuizhañ, dalc'mad e veze azezet war ur pigoz koat, ba' memez plas. 'Wech an amzer e stufe, ha me a rae eveltañ, stufal a raen war an douar. Soñjal a raen a oa ret ober peb tra eveltañ. Lakaat a raen ma skaon 'tal deañ. Ur skaon bihan a oa, evel ur skaon evit goro ar saout. Ha deus ken tost se e c'hallen gwelet mad pezh a rae.

Pevar bloaz hag
un nebeut mizhioù e
oen d'ar mare se. Plij'
a rae din bout ba'
porzh, an aliesan a
c'hallen. Evel just, etre
peder blac'h e veze
alies sach blev. An div
c'hoar gevell a veze
dalc'hmad deus
memez tu. Ha neuze,
me a leuske ar
blasenn gantê, mont a
raen d'ar marchosi
gant Matelin kozh. Pa
zouge plouz, me a rae

ivez. Evit ar foen, me a roe dalc'hmad d'ar memez leue, an hini tostan deus an nor. Ha Matelin a lare
din : - **Lakaat riet neañ da darzhañ benn ar fin !**

Ha dont a rae ar c'houlz da bilat lann evit ar c'hezeg. Se a veze graet gant ur manej bihan mod kozh , dindan ar wezhenn derv kozh-Noe. Staget e veze ur jao war ar manej hag gant nerzh ar jao e droe ar manej. Hag arc'hell ar manej a lakae ar piler lann da labourat. Ma c'hoar Chann a gase ar jao, ha pa oa aet d'ar skol, en pension, e oen bet lakaet d'ober se. Soñjal a raen e oa un dra vad sikour Matelin. Ba' kreiz ar manej se e oa ur seurt gador, me a veze aze gant ur fouet bras. Ne skoen ket war al loen, med ar jao, pa gleve un tamm trouz gant ar fouet, a oare derc'hel da vont.

Ha wal lerc'h se e veze roet al lann pilet d'ar c'hezeg. Klask a raen kargañ un nebeut panerioù ha dañsal a raen war al lann pa veze leun ar baner. Alies e veze piket ma zreid ha ma daouarn gant al lann. Matelin a zouge tri pe bevar man war an dro war ur garrigell, evit koan ar c'hezeg. Hag ouzhpenn se e veze roet un nebeut beteravez da bep hini hag, uhel war ar rastell, foen ha plouz kerc'h.

Ar beteravez hag
ar rutig a veze tremenet
en ur mekanik troet
gant an dorn. Tostaat a
raen al legumaj se deus
ar mekanik, med ne oen
ket evit lakaat nê ebarz,
re uhel e oa evidon.

Ur wech graet war dro toud al loened e vezemp kontant deus hon labour, hag erruet a rae koulz
koan. Gortoz a raen 'oa aet toud an dud ouzh taol evit mont 'tal Matelin.

*E tal du-mañ e oa ur pezh forn mod kozh savet gant mein ha goloet gant douar ha yeot.
Deus a bell e veze gwelet ur voulenn glas lakaet war un vagor graet gant mein.*

An deiz 'raok 'veze poazhet bara, mamm a lare dimp dont, ma c'hoar henañ Chann ha me. Lakaet e veze dimp ur saro naet, hon blev a veze bletonet gant ur rubanig glas. Lakaat a raemp hon botoù sul, ha mont a raemp da welet an amezeien da laret dê e vefe poazhet bara du-mañ an deiz wal lerc'h.

Ar gwenojennoù se ne oent ket aes dalc'hmat. Alies e oemp bet dija o vont hag o tont eno gant mamm gozh, met koshaat a rae, setu e oa ret dimp ober se, ma c'hoar he me. Ar gwenojennoù se a heulie harzhoù ar parkeier hag ar prajeier. Spontet 'vezemp alies gant ar c'hezeg o peuriñ. Ar re se ne oent ket hon re. E blasoù, ar wenojenn a dremene war kreiz ur c'hleuz ledan gant gwez ba'n daou du. Aze en em gavemp suroc'h, memez gant aon deus an naered.

Ankouaet 'm eus laret deoc'h e veze ganimp bep a vazh koat. War ar vazh se e veze tennet ar rusk e blasoù, ha kaer e veze. Al labour se a veze graet e-pad ar beilhadegoù, gant ur gontell vihan, ha ret mat 'veze deskiñ ober ganti. Sikouret e vezemp gant mamm ha mamm gozh. Eveljust, ur wech an amzer e riskle al lavmenn war hon bizied. Mamm a lakae ur bannac'h lambig war ar biz kignet, ha mad e giz se ! An avel hag an heol a rae wal lerc'h al labour yac'haat.

Devez ar boazhadenn a oa un devez plijadur evit Matelin. An deiz se e veze graet e labour war dro al loened gant ar mevel yaouank. Hemañ a oa war dro seitek pe triwec'h vloaz. 'Pad ar brezel ne veze ba' feurmioù nemet paotred yaouank tre pe tud kozh hag a wechoù tud empechet, ka ar re se ne vezent ket sikouret d'ar c'houlz se. Peb familh a sikoure he re. Abred deus ar beure, Matelin a domme ar forn gant ur c'harrad gouzel ha koat munut. Ha ret 'veze ingalañ an dommder ba' forn. Toul ar forn a oa ur metr a-us d'an douar. Oaled ar forn a oa ur pezh maen. Ha gant ur maen all e veze serret toul ar forn. Hag ur blakenn houarn a veze lakaet ouzhpenn. Matelin a skarze ar glaou hag al ludu. Goude se e veze skubet ar forn, ha wal lerc'h e veze tremenet 'barz ur pezh danvez gleb, gant ur vazh hir. Ha goude se, Matelin a serre ar forn.

Evidomp ivez e oa an deiz se un devez gouel. Kas a raemp chistr da Vatin, ka an dommder a roe sec'hed dea. Diwar ar c'hleuz, ni, ar merc'hed, a selle, hep bout "tre dreid" evel lare Matelin. Ha me lar' deoc'h a lakae poan ! Gwisket e veze gant ur vragou hag ur roched skañv, savet gantañ divrec'h ar roched. Ha dindan e roched e veze gwelet blev e vruched. Evel kalz a labourerien douar, d'ar c'houlz se, e vruched a veze noaz alies, ha blevek eveljust.

'Pad an amzer se, ur wech erruet an eur, e veze gwelet merc'hed ar feurmioù tro war dro, o tont deus a bep tu. Degas a raent dindan o vrec'h, pe war o fenn, pe war gein ur jao, torzhioù toaz da boazhaat. Matelin a lakae nê da c'hortoz ken e vezent erruet toud, ka ne oa ket posubl digorin ar forn 'spenn ur wech. Gant ma c'hoar, pa 'veze ba' ger, ka da c'hwec'h vloaz oa aet en pension, ez aemp ba' lochig ar c'hrapouz hag ar bara. Skaon an toaz a oa ur wezhenn gleuz troc'het en daou. Gant un tamm toaz bet chomet war ar skaon se e raemp bep a dorzh, re vihan eveljust, ha goul a raemp gant Matelin lakaat nê da boazhaat, tost da doul ar forn. Hag ur chañs ouzhpenn a moemp pa errue mamm gozh gant he avaloù, just araok veze serret ar forn. Ha toud an traoù se a boazhe dousig. Un tamm mad amzer e chome an torzhioù ba' forn, ka pezhioù traoù e oent.

An dud all tro war dro nivoa fornioù ivez med soñjal a ran eo ba' du-mañ 'veze poazhet d'an aliesañ ka ne oa ket kalz a dud ampart evit tommañ ar forn evel Matelin. Chomet eo Matelin ba' du-mañ dek bloaz bennaket, ne meus ket soñj gwall gaer. Ba' bourk Plouray 'oa o chom gant e damm familh. Pevar bugel noa, ma meus soñj mad. Pedet e vezent alies du-mañ d'ar sul da greisteiz. Dont a raent, gwisket gant dilhad gwenedour. Me a gave kaer tre an dilhad se gant toud ar boutonioù se war chupen ar paotr ha korf-sae e wreg. Pa oa aet Matelin war e leve e oemp chomet mignoned. Ha pe oent erruet re gozh evit dont betek du-mañ, ma mamm, pa yae d'an oferenn da Blouray, a gase dê un tamm amann, hag ivez ur bannac'h laezh, ha patatez. Ha roet e veze dê ivez koat d'ober tan. Soñj nivoa ma zud a oent bet gwall sikouret gant Matelin 'pad ar brezel.

Ma skol ba' Tregorn

Pa oa bet tremenet an amzer eürus se, chomet don em spered, e oen aet d'ar skol "en pension" ka, d'ar c'houlz se e vezemp kaset "en pension" da c'hwec'h vloaz. Ma div c'hoar yaouank a oa bet chomet ba' ger betek seiz vloaz, ne oent ket ken kalet evel Chann ha me. Dre chañs, ar skol se ne oa ket pell deus du-mañ, un hanter leo, ba' bourk Tregorn. Tad kozh ha mamm gozh nivoa sikouret evit sevel ar skol se. Un ti bras e oa, gant daou estaj. An eil estaj a oa al lec'h evit kousket, toud asamblez. Ba' korn ar pezh e oa gwele ar seurez, gant ur ridoz tro-ha-dro.

Pemp war n'ugent e oemp, "en pension", tregont a wechoù. Kalz muioc'h a yae da ger da noz, re baour evit paeañ priz ar bension. Maget mad awalc'h e oemp, ka hom zud a oa toud labourerien douar ha degaset veze gante legumaj, amann, kig sal, bara ha krampouz. Ar merc'hed a roe ivez podadoù laezh. Soñj meus e oa ma zud "roerien" evit al laezh. Ha dre chañs e oa hon feurm tost d'an hent. Alies e vezemp kaset da bourmen tro du-mañ, un digare evit kaout laezh da zegas d'ar skol. Ar c'hoat d'ober tan a veze roet ivez gant tud ar feurmioù.

Ba' skol se meump tapet un tamm deskadurezh. Tapet meus bet ma "santifikat". Ur bloaz wal lerc'h ma santifikat e oen c'hoazh ba' skol, ar seurez a roe din kentelioù ka ne veze ket graet skol pelloc'h evit ar santifikat. 'Pad an amzer dilabour, ar seurez a grogas da zeskiñ din ar sonerezh skrivet, pezh a blije din kalz. Seniñ a raen dija tammoù kantikoù war harmonium bihan ar skol. Ar seurezed e blije dê lakaat ac'hanomp da ganañ pad an oferenn bred. Ur plac'h a gane, ar re all a responte gant an diskan. Da gentañ, ne c'hallen ket mont da ganañ, ma unan, med wal lerc'h e yae gwelloc'h an traoù. Diwezatoc'h e oa bet roet un harmonium kozh d'an iliz, ha gant se e oa aresetoc'h dimp kanañ.

183 p. 2

6 p.

8 p. 3/4

6 p.

Simone Le Moigne

Vint à l'heure qui a tant aimé le honneur

Mardi 17 juin 1924

Arithmétique

Une personne a placé les 3/4 de son capital à 4% et le reste à 5%. Le premier placement lui rapporte 5000 f. par an. Quel est son ^{total} revenu annuel?

S.

C.

Capital du 1er placement

$$5000 \times 100 = 8376 \text{ f. } 66$$

Capital de la 2e totale

$$8376, 66 \times 5 = 13861 \text{ f. } 10$$

Capital du 2ème placement

$$13861 \text{ f. } 10 - 8376 \text{ f. } 66 = 5484 \text{ f. } 44$$

Le 2e placement rapporte par an

$$5484, 44 \times 5 = 2742 \text{ f. } 22$$

Revenu total

$$8000 \text{ f. } + 2742, 22 = 10742 \text{ f. } 22$$

Une ménagère emploie 15 m de étoffe pour en-

fectionner trois paires de rideaux d'égalé longueur. La longueur de l'étoffe est de 2 m 50. Cette ménagère borde ces rideaux avec du galon qui coûte 2 f. le mètre. Quel est le prix de galon employé?

La longueur d'un galon rideau

$$15 \text{ m} \div 3 = 5 \text{ m}$$

Il lui faut une longueur de galon

égale à

$$2 \text{ m } 50 + 0 \text{ m } 60 \times 2 \times 6 = 3 \text{ m } 70$$

Prix du galon

$$2 \text{ f. } 28 \times 3 \text{ m } 70 = 8 \text{ f. } 90$$

Orthographe

Mimouche et Patand

Mimouche est là, bien assise, sur son derrière, le museau tourné vers la flamme allumée, les yeux mi-clos, heureuse de se sentir au chaud, de ne rien faire et de se reposer. Tout à coup, elle se dresse d'un bond, la queue hérissée, la moustache en bataille, croquant, rosnant, griffes en avant. C'est le gros Patand qui vient de apparaître.

Dija, 'pad ar beilhadegoù e blijfe dimp kanañ, d'an oad e bemp bloaz. Ma mamm noa desket dimp tonioù kanaouenoù ha dreist holl ar Basion e brezhoneg. Ah, un tamm istor war an dachenn se. Ar sizhun gentañ e oen erruet ba' skol e oa bet deuet aotrou person an Drinded. Hemañ a lare alies an oferenn kañv ba' Tregorn d'ar sul. Person Tregorn, an aotrou Le Cam a oa aet d'ar brezel. Person an Drinded a anaveze ma zud. Gwelet en deus ac'hanon ouzh taol ha deuet eo da gomz ganin.

*- **Setu** - en deus laret - **erruet 'zo ur plac'h yaouank nevez ?***

*- **Med ya** - a respontas ar seurez (sur awalc'h e oa amzer ar Basion) - **hag ar plac'h vihan se, da c'hwec'h vloaz, a gan dija ar Basion, e brezhoneg.***

*- **Ah ya** - e laras ar person - **me blijfe din klevout neñ o kanañ.***

Me ne moa ket c'hoant da ganañ, met kentoc'h da vlejal ! Hag ar seurez da laret :

*- **Simone, ma kanit se e vo roet deoc'h ar groaz gant ar ruban glaz.***

Ha me de sevel ha da ganañ hed ha hed ar Basion vihan, ka an hini vras a vije bet pell re hir. Kaout ar groaz ba' skol a oa un enor. Chom a raen estlammet pa wellen ma c'hoar Chann o tougen ar groaz se. Ma c'hoar a zeske aresetoc'h evidon, tapet e oa bet ganti ar santifikat da daouzek vloaz ha me da drizek vloaz, med gwir eo moa kollet ur bloaz pa oen seiz vloaz hanter, bet oen klañv ar bloaz se.

AN DURZUNELL

LA TOURTERELLE

(sur un air de cantique)

Gracieux
No 4 $\text{♩} = 56 \text{ à } 60$ $\frac{8}{8}$ 2

1. Kelz am.zer am eus kollet
1. Je perds un temps pré - ci.eux,

O furchal ar c'hoas . jou — 'vit soupren an dur . zunell
fouillant le bois jo - li, — Poursurprendre la tourte.rel . le,

Kousket war ar bran . kou — Skoazietam eus va fuzul
sur la branche en dor - mie; — En é.paulant mon fusil,

Met ten.net em eus fall, — Te . c'het eo an
j'ai dû trembler d'é - moi, — Car l'oi.seau à

dur . zunell, Ha ni . jet er c'hoas all.
ti . re d'ai . le, s'enfuit dans l'au . tre bois.

II

Diouz an noz ha d'ar mintin
'klevan al laboused
O kana, o fredoni,
Da veg ar gwez pignet
Ha n'eus nikun anezo
A bikfe va c'halon
Evel mouez an durzunell
O ouela d'he mignon.

III

Hirvoudi ra noz ha dez
Gant ar boan, an anken,
'vel eur paour kaez intanvez
Kollet ganti he den.
Hekleo he mouez klemmus
A red dre ar c'hoajou,
A zo meurbet poanius
D'an holl labousedou.

IV

— “Petra, turzunel yaouank
A dourmant da galon?
— Kollet em eus, emezi,
Va fidela mignon.
Ma na deu ar chaseour
D'ober d'in-me mervel
Me varvo gant ar glac'har
D'am mignon koant fidel.

V

N'eus na louzou, na souten,
Na frealzidigez
Gouest da barea souden
Gouli va c'harantez.
Trec'het oun gant ar glac'har;
Mont a ran da vervel,
Met ne varvin ket kountant
Ma ne varvan fidel.”

VI

Gwelet em eus o vervel
An durzunell yaouank
Disec'het piz he c'halon
Gant ar boan, an tourmant
'n he huanad diweza
He deus c'hoaz lavaret :
“Kenavo, mignon fidel.”
Raktal eo tremenet.

VII

Melezour sklaer ha gwirion
Eus ar wir garantez,
Ha ne gaver e kalon
Ar yaouankiz direiz.
— Nann, nann; ne varvin laouen
Ma ne varvan fidel.
Ha biken ne zizonjin
Maro an durzunell.

II

Le matin comme le soir, j'écoute les oiseaux
Faire vibrer la forêt de leurs chants les plus beaux
Mais de tous ceux que j'entends est le plus émouvant
Celui de la tourterelle pleurant son cher absent.

KOUSK BREIZ IZEL DORS MA BRETAGNE

abbé MARÉCHAL

N° 19 Assez lent $\text{♩} = 56$

1. An heol a zo ku -
1. Le so - leil s'est cou -

zet Se - tu e - chu an de
ché En - core un jour de plus,

Me glev arc'hloc'h o tin-tal an "A - ve"
J'entends la clo - che son-ner l'An-ge - lus;

DISKAN
REFRAIN

Kousk, kousk Breiz I - zel, bro dis -
Dors, dors o douce et bella Ar -

ret. un peu,

par Se - tu an noz o tont war an dou-ar
vor Car c'est la nuit di - vi - ne qui re-vient

au Mout

Kousk, Breiz I - zel bro ker mat Trouz
dors... Le flot de l'O - cé - an De

ar mor bras a zav d'az lus - kel - lat.
son ryth-me lent ber-ce les en - fants.

avec la gracieuse autorisation de M^r l'abbé Maréchal.

II

Ar vesaërien a gan
O tastumm o loened
Gwerziou Breiz-Izel n'int ket c'hoaz kollet.

III

Arvor, o douar sakr
A greiz kalon m'ho kar
Bro all ker kaer n'eus ket war an douar.

II

Les senteurs du blé vert
Et du genêt fleuri
Embaument nos champs à travers la nuit,

III

O sainte et douce Arvor
Toujours je veux t'aimer,
O le plus beau pays du monde entier.

Ne meump ket kavet betek bremañ ger ebet skrivet gant Simone Ar Mogn diwar benn "ar votez", nemet an dresadenn mañ.

D'ar c'houlz se, ba' skolioù ar vro e veze implijet ar votez evit ober mezh d'ar vugale tapet da gomz brezhoneg. Difennet e oa komz brezhoneg ba' c'hlas eveljust, med ivez ba' porzh ar skol. Ar "simbol" a oa ur votez koat staget gant ur fiselen da goug ar bugel bet tapet o komz brezhoneg. Ha deus ar bugel se e veze graet goap gant ar re all. Pal an dra se a oa harz ar vugale da gomz brezhoneg. Evit darn e oa un dra glac'harus, darn all a dape se evel ur c'hoari. Med e giz se e soñjer kas ar brezhoneg da ifern ar yezhoù (an Ankou c'hoazh !).

Un tamm mad e amzer meump tremenet er skol se. 'Pad ur mare omp bet, ma c'hoarezed ha me, toud asemblez ba' skol se. Ma div c'hoar yaouank a zeske "etre an daou". Mamm gozh zur awalc'h a gave hir an amzer ha plij a rae deï, war ar sizhun, degas dimp avaloù pe kraoù garz pa veze ar c'houlz. Ni a oa tomm deus mamm gozh hag ur blijadur a oa evidomp pa vezemp galvet gant ar seurez :

- "Les Moigne ! Votre grand-mère est là !"

D'ar sul e veze digaset dimp an traoù all gant ar wetur ha war memez tro e yae ma mamm d'an oferenn bred, hag ganti e veze memez ar vevelien yaouank. Toud ar familh a veze ba'n oferenn. Wal lerc'h an oferenn en em gavemp toud gant karantez, med mamm nivoa daeroù war he daoulagad o soñjal ba' ma zad a oa ba' brezel. Memestra, benn ar fin e oa bet echuet ar brezel, ha distro ar peoc'h a zo bet evidomp ur blijadur hag amzer ar vakansoù a oa un amzer levenez pa oa bet distroet ma zad da ger.

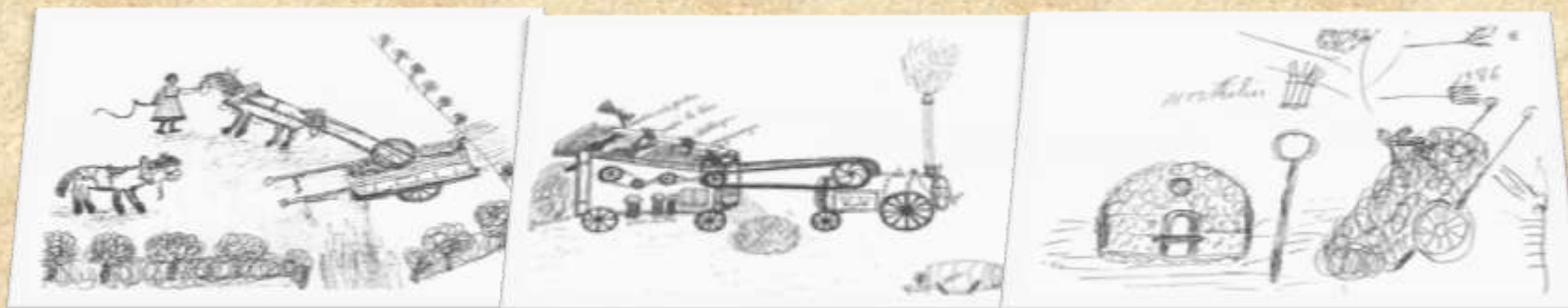

Soñj 'm eus deus deiz ar peoc'h. Echuet 'oa bet ar gentel gant ar seurez pa oa bet erruet an neventi. Laret 'oa bet d'ar merc'hed vihan bet kollet gante o zad mont da ger evit koñsoli o mamm. Da gentañ 'moemp pedet evit ar verzherien. Wal lerc'h 'moemp kanet toud assemblez evit diskouezh joa ha plijadur. Ar re vras nivoa sikouret ar sakrist kozh da seniñ kleier an iliz, ka kleier ar skol a oa re fall. Kloc'h an tour a oa faoutet ivez. Chadenn ar c'hloc'h a oa a-us da nor ar skol a oa torret. Ba' liorzhoemp kavet ur skeul hag adstaget moemp ar chadenn se. Med ar c'hloc'h a oa bet kouezhet war an treujoù. Goude se e oemp bet serret ba' c'hlas gant ar seurez ha kanet moemp kantikoù pe rimadelloù. Soñjal a raemp memestra ba' glac'har ar re a oa en kañv. Ha kanet meump an De Profundis evit ar paour kaez merzherien.

Ret eo din laret deoc'h : abaoe 'oen plac'h vihan e blijed din ober tresadennoù, broderez, stamm gant ar c'hrochet. Nebeutoc'h e blijed din an nadozioù. Ur c'haier tresadennoù a oa gant peb hini ba' skol, med me, ma mije bet gallet, mije bet graet tresadennoù 'pad an deiz. Ha pa veze ret ober ar "redaction", e veze graet buan ha buan ! Ha me adarre da ober tresadennoù ! Ar seurez noa gwelet a yae war verraad ma skridoù. Graet mad, met berr ha berr ! Setu e oa bet tennet diganin ma c'haier tresadennoù e pad ur miz. Ha ma skridoù a oa bet hiroc'h diouzhtu. Marteze n'eo ket mad poufal gant se, met ar seurez, a wechoù, a lenne ma skrivadenn d'ar re all, deus he daol skrivañ pignet uhel, eviti da welout ac'hanomp gwelloc'h, zur awalc'h. Ne gwall blijed ket an dra se din, ha 'pad al lennadenn e veze kuzhet ganin ma fas ba' ma daouarn. Kavout a rae din e veze graet goap deuson, met ne oa ket e wirionez... Darn deus ar merc'hed a veze jalouz, ha se a oa diaes evidon.

Siwazh, n'hon eus ket kavet kaier tresadennoù Simone vihan. Med c'hwi a gavo amañ un nebeut tresadennoù graet ganti pell diwezatoc'h, traoù a vez kavet a wechoù en he labour livañ.

Distraed eo amzer ar peac'h

Wal lerc'h ar brezel, amzer ar vakansoù a oa ur mare evuruz. Ba' goañv, ar veilhadeg a veze joaiusoc'h dirak ar skodenn ruz devet tamm ha tamm gant an tan war an oaled. Hag ar skodenn se a deule glaou ruz tro war dro.

- **Oh !** - a lare mamm -

- **teulet dour war darn nê, e giz se e vo glaou kaer da lakaat ba' ma fer !**

Ni, ar merc'hed, e blijed dimp ober se met leusket 'veze an tan kreñv awalc'h memestra.

Mamm gozh noa leusket ar c'harr-nezo-gloan evit ober stamm sioul ha sioul. Ober 'rae dimp chaosonioù bihan. Mamm a wrie ha Soisik a wrie ivez eviti. Chann ha me a rae stamm gant ar c'hrochet, an div c'hoar yaouank a rae ivez, met soñj 'm eus e blijed gwelloc'h dê ober stamm gant ar vrechad.

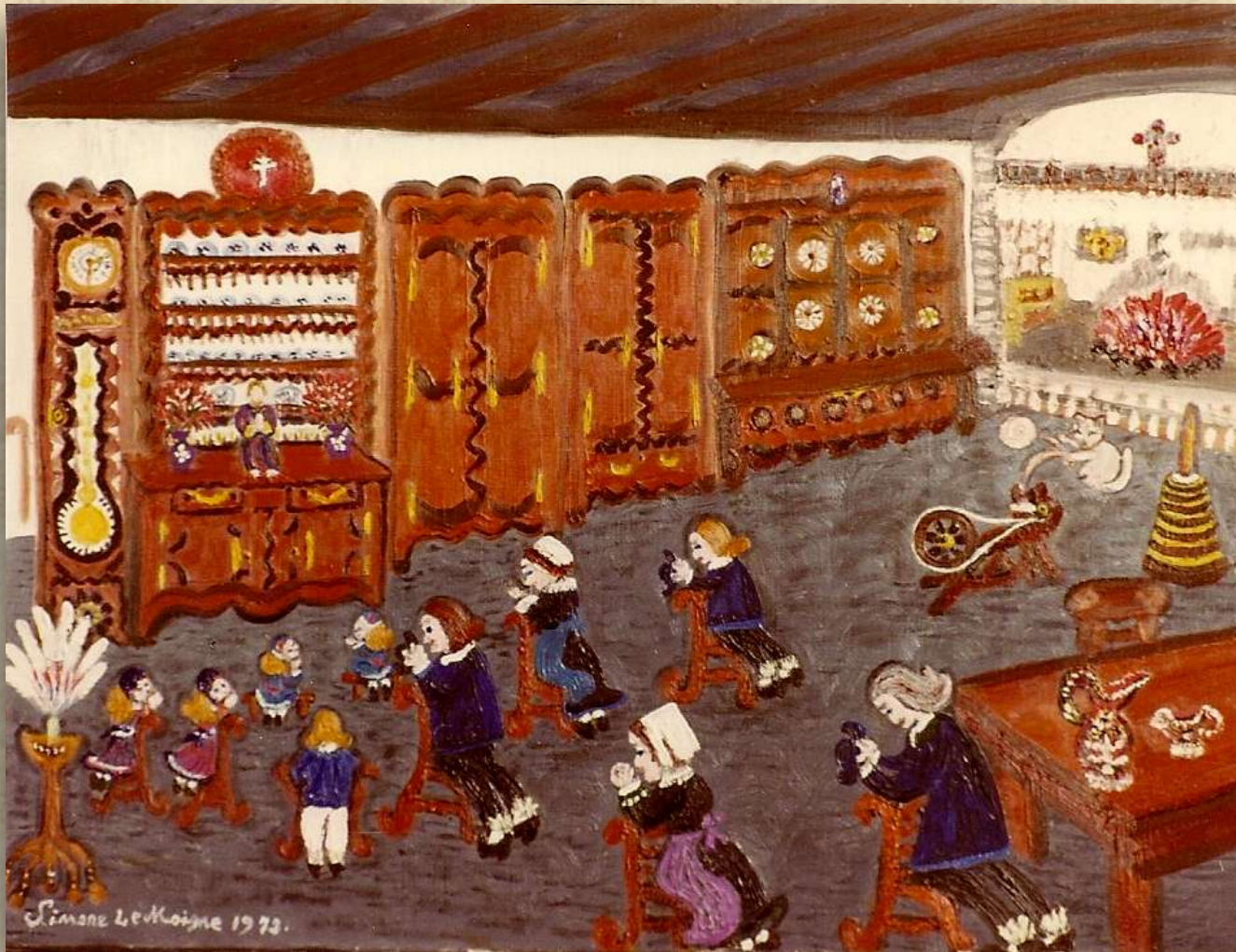
Ma zad a lenne Buhez ar Sent. Chann pe me a rae ivez, pa moa bet dek vloaz. Al levr se, skrivet e bell zo med adembanet e 1913, a oa skrivet e brezhoneg. Mamm gozh ne oare ket galleg ha setu, e giz se, a gomprened. E wirionez, hi a oare kazi toud al levr dre envor. Alies, e lare mamm gozh ur gontadenn e brezhoneg. Hir e veze hag alies e veze leusket ar fin evit an deiz wal lerc'h.

Pezh a blij e dimp kalz, ha memez e sikoump a wechoù, a oa gwelout ar vevelien yaouank oc'h ober paneroù da noz. Ma zad a lakae ac'hanomp da dennañ ar rusk diwar ar c'hoat evit ober paneroù gwenn ha skañv da zougen. A wechoù e veze graet gante koloennoù. Al labour se a oa diaesoc'h ka ret veze kaout plouz hag ouzhpenn se dreiz kaer. Ret veze dimp tennañ ar piket hag an delioù. Ma zad a faoute nê goude div wech evit ober rubanoù hir ha glas. Kreiz an drezen a veze tennet kuit, ne oa nemet un danvez gwenn ha blod. Toud al labourioù se a louze an ti, eveljust. Pa veze echu an nozez e veze skubet leur an ti gant skubelloù bihan graet gant banal. Ar re se a veze roet dimp gant mamm gozh ka ar skubelloù bras a oa re bouner evidomp. Wal lerc'h se e veze kistin da zebriñ, bet poazhet war ar glaou en ur c'hozh bellour. Hag evet e veze chistr dous hag a wechoù chistr kreñv evit ar re vras.

*Ha dont a rae eur ar bedenn toud asamblez, hag e brezhoneg. Mamm a lare ar bedenn hag ar re all
a responte asamblez. Goude se, peb hini a yae d'e wele, tomm ha kled.*

Ar mogerioù a oa tew, met klevet e veze memestra kan ar gaouenn. Med tostoc'h, war an oaled e oa kan ar skrilhed, ha se a rae plijadur dimp. Met pa vezemp aze ne vezent ket gwelet. Soñj 'm eus bout bet diskennet deus ar gwele kloz da dapout unan ha da welout peseurt mod a gane. Med, ur wech tapet, ne rae trouz ebet ken. Hag ar re all memez mod : ne raent trouz ebet ken dre faot ar goulou. Adlakaet meus ar skrilh ba' korn an oaled, lazhet meus ma goulou, hag aet on adarre ba' ma gwele, dousig gant aon da zihun

ma c'hoar Chann. Kousket a raemp hon div war an dro. E kichen e oa gwele Anna hag Antoinette. Dirak peb gwele kloz e oa ur bank, siret mad evel ar gwele. Da noz e veze lakaet an dilhad war ar bank.

D'ar beure en em sikourent evit boutoniñ hon saeoù hag hon sarioù. Ur wech lakaet hon loeroù hag hon botoù ez aemp da zijuni. Prest e veze ar pot soubenn gant soubenn laezh pe kakao. Mamm a lakae dimp ar soubenn ba' skudelloù livet kaer. Wal lerc'h ez aemp d'en em walc'hiñ ha d'en em gribat.

Goude se,
ne veze ket kalz
amzer da chom da
c'hoari. Ret 'veze
sikour Soisik, ka
mamm a veze
alies war he gwele.
He divhar a oa bet
chomet koeñvet
wal lerc'h un taol
droug ar gwazhioù.
Deskiñ a raenp
ober boued d'ar
moc'h, d'al loueoù,
ober ar skaotaj...
Ha pa yae Soisik
da gannañ an
dilhad ez aemp

ganti. Broustañ a raemp ar mouchourioù, an torchourioù, ar gwellañ posubl e raemp.

Alies e veze lazhet ar porc'hell 'pad vakansoù Pask. E giz se e veze desket dimp ober ar pate, ar chaosis, an andouilhen, ar wadegenn. Me a yae pell deus an ti. Ne c'houlenn ket klevet ar paour kaez loen o huchal. Ur wech e oen aet da guzho en ur wezhenn gleuz, ma bizied ba' ma diskouarn. Ne oa ket kalz a blas e kreiz ar wezhenn se, ha bec'h moa bet evit dont er maez. Ha vreget moa ma saro o tont er maez, ha klevet moa ma jeu ba' ger, me lar deoc'h !

Soñjal a ran, ma ne vije ket bet 'medon war ar bed, ne vije ket bet debret kig, ka' n'on ket evit lazhañ ul loen, memez ur c'hogig. Ha se marteze a zo deuet din deus mamm, ka deñ ne blijed ket an traoù se.

Labour moa gant ma menaj, med ne moa ket ankouaet Tonton Matelin. Mont a rae war goshaat ha me war greñvaat. Kab oen bremañ da sikour neañ da vad. Galloud a raen charread traoù gant ar garrigell, troc'hañ plouz ha foen, ober war dro ar c'hezeg, kas nê da evañ dour...

*Gwall blij' a rae din ober war dro ar c'hezeg. Mont a raen war gein Follette, mamm ar c'hezeg all, ur gazeg hanter gwad. Memez pa veze digabestr e c'hallen kavout fiziañs enni. Mont a raemp gant toud he familh betek pont bihan Magor. Follette a yae ba'n dour araok ar re all. Chom a raen war he c'hein, krog mad en he moue pa ziskenne ba'n dour. Ba' kreiz an hañv e blije deï en em deul ba'n dour med ober 'rae sin din araok gant he zroad. Pa veze echu he zro a rae "**Frrr...**" gant he fri, ha dont a rae er maez deus an dour. Pa veze echu an evadenn e laren e brezhoneg :*

*- **Allé ! Er gêr bremañ !***

Tremen a raent toud dirak Follette evit dont da gêr ha mont peb hini en e loch. Me a stage nê toud ha wal lerc'h e sikouren Matelin da rein boued dê. Ma c'hoar Chann a sikoure kentoc'h war dro ar menaj.

En ur vont
d'an oferenn d'ar sul
e veze ret tremen en
ul lec'h dispar gant
bleunioù lann, brug,
skav he bannel. Pell
a oa ar meskaj se
deus saotradur ar
c'herioù. Ha mamm
a lare dimp, pa
oemp merc'hed
yaouank :

- Se zo
gwelloc'h evit ar
"senbon" prenet
gant merc'hed 'zo!

Ne blij e ket deñ

al livajoù se ha diwall a rae betek goût e mijemp bet lakaet traoù e giz se war hon fas, pezh ne raemp
ket, eveljust.

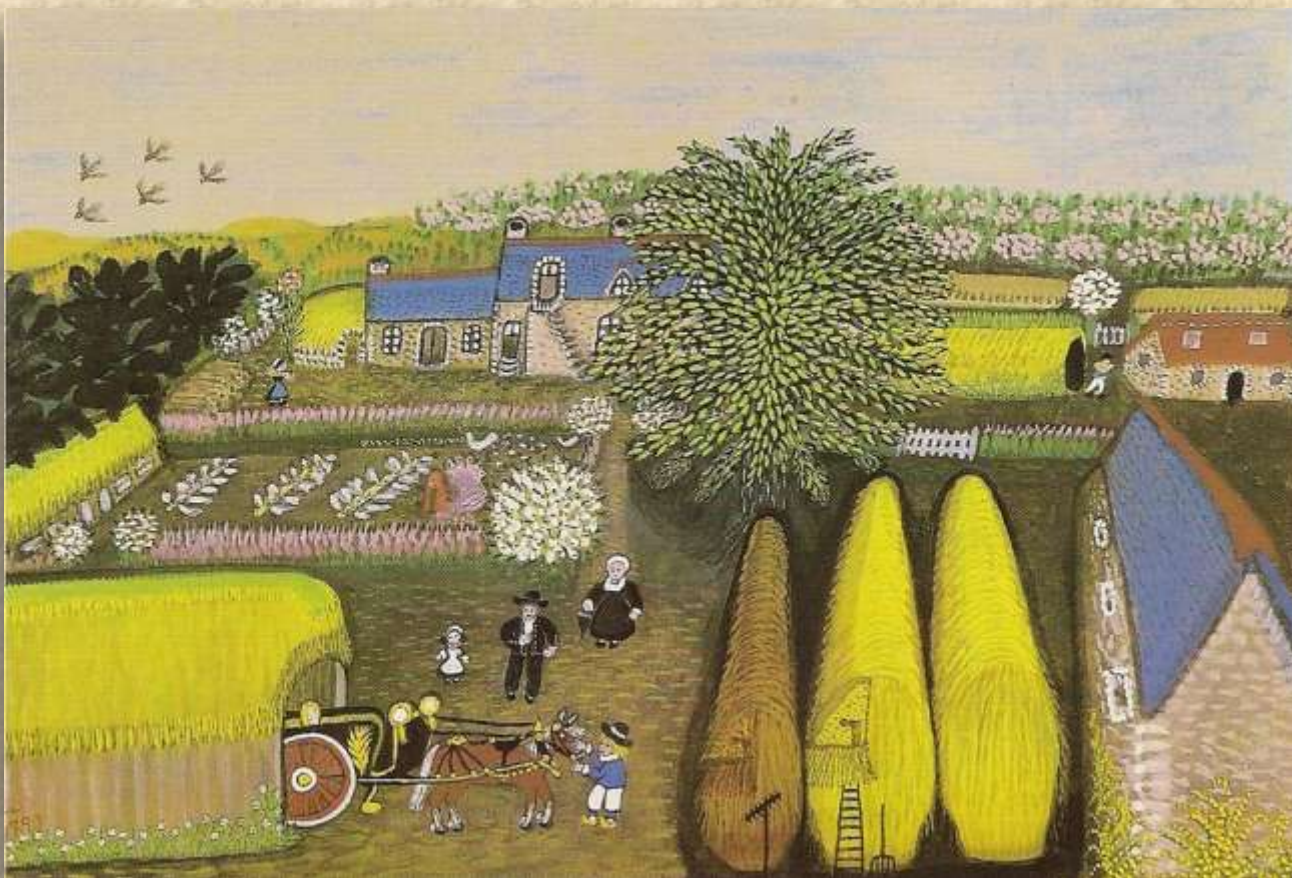
Plijout a rae da mamm lakaat ac'hanomp da stagañ ar gazeg vihan Follette abred d'ar beure. Labour Chann a oa se, ha ma hini ivez. Mont a raemp, gant un tamm bara, da glask neñ ba' prad tost d'an ti. Ne oa ket met laret :

- Deuit Follette !

Ur blijadur a oa gwelet neñ o tont diouzhtu, o c'hwirinal hag o tebriñ he zamm bara. Hag e keit se e veze flouret ganimp. Kas a raemp neñ goude dre he moue evit lakaat deñ he sternajoù gant boukloù kaer. Plij' a rae dimp lakaat ar boukloù se da lufal hag e giz se e veze ken fichet Follette evelomp d'ar sul.

Ar wetur a oa ivez naet ha kaer. Bep sul e veze kaset d'ar vered bokedi kaer da lakaat war bezioù tud hon familh, bet karet ganimp. Dalc'mad e veze bleunioù ba' liorzha an ti, bleunioù ha legumaj eveljust.

Laret 'm eus deoc'h dija e oa pres war mamm evit stagañ Follette war ar wetur d'ar sul. C'hoant nivoa da gaout he merc'hed en dro deñ ha da ma zad. Gwisket e vezemp e giz ar vro, gant koefoù gwenn. Sell' a rae ac'hanomp deus a dost araok mont, me lar' deoc'h ! Ha ganti e veze kaset ar gazeg. Ha ne veze ket lakaet ar fouet war Follette :

- Follette ne goll ket amzer ! - a lare mamm.

Met laromp
c'hoazh ur ger diwar
ar wenojenn gaer. Ma
zad ha mamm, o
tremen aze nivoa
amzer da gomz deus
al labourioù evit ar
sizhun o tont. Ha se a
veze graet gant
karantez evel
dalc'hmad. Ur wech
an amzer e sellemp
pegen kaer e oa an
traoù tro ha dro dimp.
Ha c'wezh vad an
natur. Krog oc'h da
gompren perak e blij'
din livañ taolennoù
diwar ma amzer
tremenet, chomet tost
da ma c'halon. Ha
kalz a draoù 'vefe da
laret c'hoaz diwar an
amzer evuruz se...

Du-mañ e oa war dro tri c'hant penn yar. War dro tri ugent klujar Spagn e oa, ha yer Indez, ha houbi Indez. Plij a rae dimp rein boued dê, met pa veze staget o zreid dê araok kas nê d'ar marc'had, me a yae da sikour Matelin.

Gwel' a rit, gwall blij' a rae din ar feurm. Kouskoude, ne vijent ket bet mad d'ober ur plac'h feurm, ka re domm e oen deus al loened, hag ur rann galon e vefe bet evidon gwelet nê o vont kuit evit bout lazhet. Soñj meus, ur wech moa distaget treid ur yarig a blije din kalz. Honnez noa pluñv war he divhar ha blev war he fas evel ur voustachen. Ne oa ket stard tapout neï. Liv kafe ha laezh e oa, ha benn ar fin e oa deuet da vout pouter. Dont a rae da zebriñ ganin ba'n dorn. Hag un deiz e grogas da rein uvioù kaer. Graet moa un neizh eviti, dous ha kled. Ma veze unan klañv ba'n ti e veze miret he uvioù evitañ, ka kaer e vezent, a wechoù gant daou velen. Me a vire tammoù restachoù eviti. Ha, da memez eur bemdeiz e veze o c'hortoz ac'hanon e tal ar skalier. Graet veze deuzhi "Yarik-Simone" e brezhoneg. Chomet eo bet ganimp nav pe dek vloaz. Ar bloaz diwezhañ e roe uvioù c'hoazh, pouezhañ a rae war dro dek liver. He moustachoù a oa deuet da vout hir, ret veze din troc'hañ nê 'wech an amzer. Re hir 'vefe kontañ deoc'h toud pezh meus bet graet war he zro, pa oen ba' ger evit ar vakansoù. Ha mamm gozh a roe din keloù deus ma yar pa zeue da welet ac'hanon "en pension".

- Paour kaez bihan, n'eo ket awalc'h evit terriñ ar gogenn, re galet eo.

- Selaouit pegen dister eo
e vouezh, ret 'vo sikour neañ.

Evit ober se e oa ret
gouzout pelec'h e oa beg an eün
ha gant un tamm maen e veze
roet un taol bihan aze, hag al loen

78

Dont a raemp da wellet 'wech an amzer, ka pemzek yar war an dro en gor, se a rae kalz a eüned o tont asamblez. Ha mamm noa kalz a labour gant ar re se pa veze ar c'houlz berr se. Laret meus e oa berr, met wal lerc'h ganidigezh an eüned e veze ret ober war o zro. Darn a gouezhe ba'n toulloù dour; darn all e veze bloñsed. Mamm a lare :

- Deuit d'ober war dro an eün bihan !

Ha dont a raen diouzhtu. Mamm a lakae e gostez bouestoù sukr goullo. Tapout a raen unan, lakaat a raen koton ebarzh, ha tommañ a raen au vouest se tal an tan. Med da gentañ e walc'hen an eün se, leun a bri, en ur guvetennad dour klouar. Ha goude e lakaen neañ da vale war an oaled tomm evit en em sec'hañ. Roet a raen deañ ur bannac'h dour da evañ, pe ur bannac'h laezh ma ne oa ket re dinerzh. Tal e vouest kled e chomen da vesat neañ war korn an oaled beteg goût e vefe bet deuet ar c'hazh da zebriñ neañ. Ur wech an amzer e lakaen neañ da heuil e vamm, ha ma ne oa ket evit heuil neñ e veze adlakaet ba' ma infirmeri bihan.

Pa veze daou pe dri e vezen 'pad an deiz oc'h ober war o zro, ha mesat a raen ivez bern teil ar c'hezeg. Ur bern teil teo a ra tommder. An dud vras a gave a wechoù un eün bihan war an douar hag a deule neañ war ar bern teil, o soñjal e oa marv. Met, d'an aliesañ, ne veze ket marv. Marteze oa bet savetaet gant tommder ar bern teil. Kas a raen neañ d'an infirmiri, ka ar sparfell pe ar c'hazh a veze prest dalc'hmad... Kazi dalc'hmad e roen buhez deañ adarre, memez ma veze torret e c'har. Ma c'hoar Chann a sikoure ac'hanon da zerc'hel neañ. Me a stage e c'har torret war un tamm pezh koat. Da gentañ moa lakaet war ar c'har se un tamm lard dous, ha gant un neudenn e stagen nei. Gwellet moa bet ma zad oc'h ober se, eveljust. Ret veze mesat al loenig 'pad un nebeut deizioù, ne oa ket amzer da vont d'an dour ba'r prad, 'pad ar c'houlz se. Ma c'hoar Chann a ziwall deus ma div c'hoar yaouank, med sikour a rae ac'hanon pa veze ezhomm. Pa veze re a eüned ganin, mamm a lakae un tamm grilhaj war ul lec'h gant geot, hag eno e vezent lakaet toud, gant ur yar sioul evit difenn nê deus ar sparfell ha deus ar c'higer. Roet e veze dê boued hag evaj, med me, eveljust, ne vezen ket gwall bell !

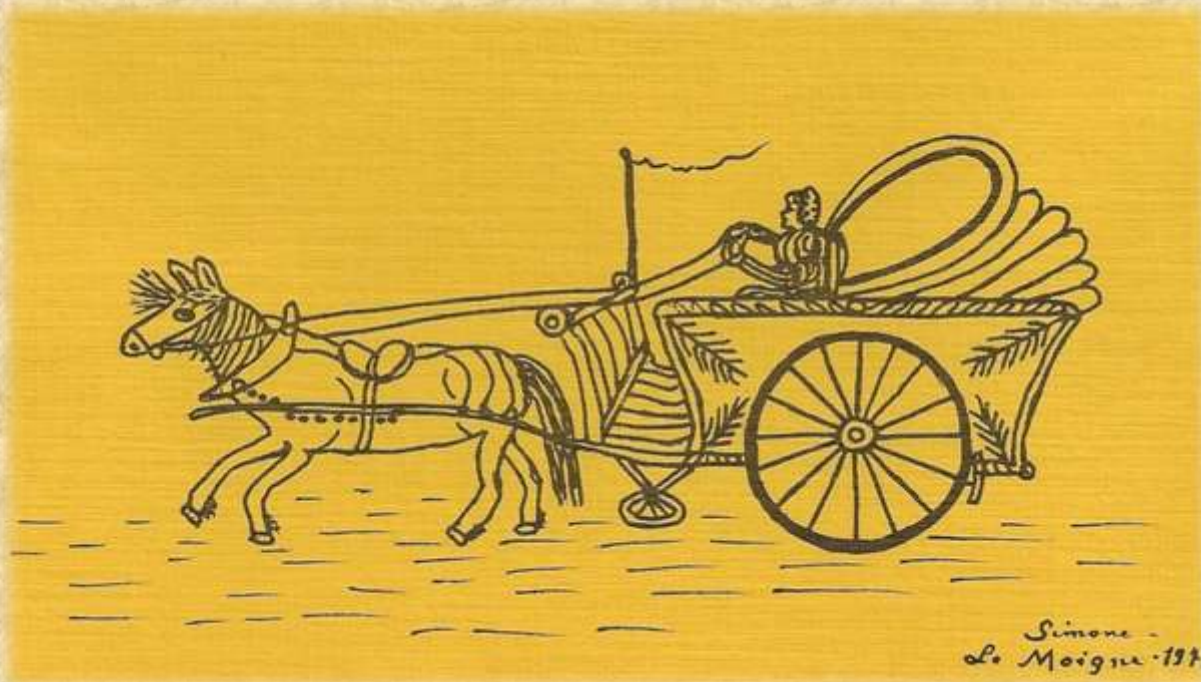
Mamm a oa kustum da lakaat uvioù houi gant ur yar. Gwelloc'h e vezent goret e giz se, war ar seblant. Marteze awalc'h, med ur wech ganet an houi bihan, ne raent 'met klask ar poullour dour, pezh a rae kalz a drubuilh d'ar paour kaez yar. Tri devez wal lec'h a oent ganet e vezent toud ba' poull dour. Ha pa veze glav e veze bras ar poull dour se. Da gentañ e oan bet nec'het evel ar paour kaez yar.

Lakaet moa war an dour pezhioù koat evel bigi bihan. Mont a rae ar yar war unan deus ar pezhioù koat se, ha sklokal a rae **"Klok, klok, klok"**. Benn ar fin e veze gouraouet hag a rae **"krok, krok, krok"**. Hag ar blankenn, bountet gant an avel, a oa aet betek kreiz ar poull dour. An houi bihan, int, a oa eüruz ha ne oent ket jalet gant trubuilh o lez-vamm. Da noz memestra a vezent toud ganti ha memez war an deiz a

wechoù. Ha pa zeue pluñv war an houi e vezent anavet gant ar houadezed hag ar yar neuze a veze dilezet. Ne oa ket ken evit tostaat dê, 'hent all e vije bet displuñvet gant ar vandennad houi. Un herad 'zo, dija, ar yar a skoe war begoù an houi yaouank, re hir moarvat eviti.

Un tamm distro war an amzer tremenet...

Distroet on c'hoazh
ba' amzer ma bugaleaj,
d'ar c'houlz e teue ar
Marechal Franchet
d'Esperey hag e verc'h da
welet ac'hanomp. Plij' a
rae din gwelet nê war
kezeg ken skañv, med
memestra e oan jalouz un
tamm ka kaeroc'h e oent
evit hon gazeg vihan
Follette. Klask a raen

keñveriañ nê gant hon jao Farceur. Hemañ a oa kaer, deus memez liv evelte med e zivhar ne oent ket
ken fin, eveljust. **"Ar re-se a zo kezeg kours"**, e lare ma zad. Hon Farceur a oa memestra ul loen mad,
ur jao labour, evel ar c'hezeg all du-mañ. War dro dek jao e veze dalc'hmad, gant ar re yaouank.

An itron a zeue alies gant ar wetur kaset gant ur blenier. An deiz se e veze lakaet dimp ur saro naet. Evit mont da welout ar varechalez ez aemp an eil wal lerc'h eben, penn pleget. Med ret veze memestra sellet neï ha respont dei. Goul a rae ganimp hon oad ha peseurt micher moemp c'hoant d'ober diwezatoc'h. Respont a raemp :

- **Evel mamm !**

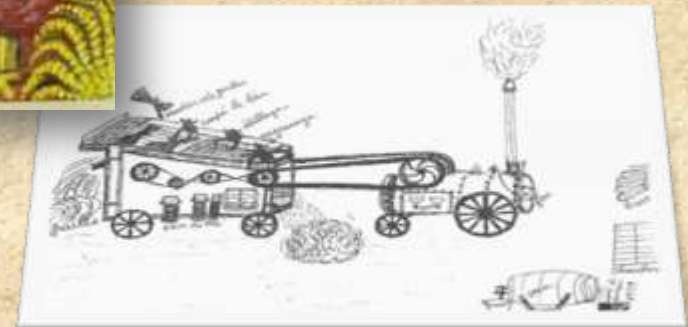
A wechoù ez aemp war he daoulin, evit goulennou donoc'h, ne meus ket soñj gwall vad. An deizioù se a blije din, ka dalc'hmad veze digaset ganti traoù lipous evidomp.

Deus o c'hastell beteg du-mañ, ne oa nemed c'hwec'h pe seizh kilometrad. Soñjal a ran emañ eno bepred (etre Plouray hag abbati Langonnet). Bras tre e oa. Soñj meus, pa oemp koshoc'h, oemp bet pedet gant mamm ti ar varechalez. Diskouezet e oa bet dimp diabarzh ar c'hastell. Tro ha dro d'ar c'hastell e oa ortensiaed deus bep seurt liv. Ha war ar stang e oa un nebeut alac'hed o neuial dousig. Aze moemp gwelet un alac'h evit ar wech kentañ, ha kavet moa kaer al loen se, se a chenche deus ar vandennad gwaied, houdi , yer ha klujuri Spagn a oa du-mañ.

*Echuet
eo an
amzer se*

Pa oa bet distroet ma zad deus ar brezel moemp miret ur mevel. Matelin a oa chomet d'ober war dro al loened. Pa oa aet war e leve e oa bet klasket daou vevel gant ma zad. Pa oemp deuet er maez deus ar bension, Chann ha me, Soisik a oa aet kuit evit eurejiñ hag aet e oa da zerc'hel ur feurm tost da Vael-Karaes. Mont a raemp de welet neñ wech an amzer war velo. 'Tre labour an ti ha sikour an tad war dro al loened e moemp dija labour awalc'h.

Ne oa ket ken mamm gozh ganimp. Aet oa bet gant an Aotrou Doue pa oa ur bloaz ha pevar ugent. D'ar c'houlz se e oan unnek vloaz hanter. Ne oa ket bet klañv nemet eizh devez en he buhez ha ne oa bet medesin ebet war he zro nemet 'pad an sizhun diwezhañ. Gwall glac'haret e oemp bet. Homañ a oa mamm ma zad. Mamm ma mamm meus anavet ivez, med nebeutoc'h. Aet oa bet d'an anaon da bevar ugent vloaz. Me moa pevar pe bemp bloaz, ne meus ket gwall soñj.

Levrig kaset da benn diwar dornskrid :

Simone Le Moigne

*Kroget d'ar seizh war n'ugent a viz c'hwere 1973,
ti he bugale e SANT-ERVLAN,
hag echuet e SANT-BRIEG ba' fin ar bloaz 1973*

Simone da bep oad :

tri bloaz

dek vloaz

c'hwezek vloaz

triwec'h vloaz

wec'h vloaz war n'ugent

Ar "***peder c'hoar***" ***Ar Mogn***

gwisket e giz ar vro *Fisel*.

A gleiz da zehou :

Antoinette,

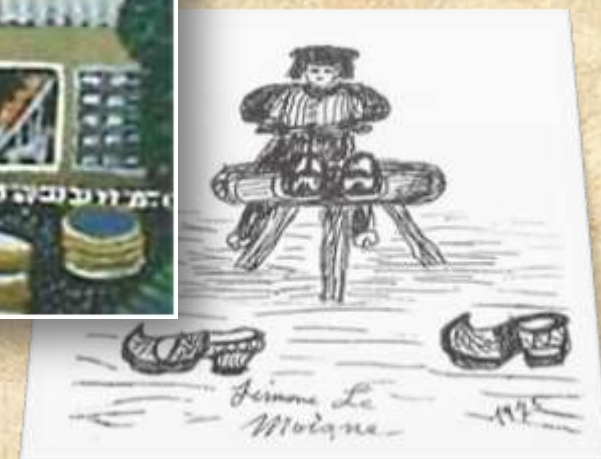
Simone,

Chann,

Anna.

*Evit echuiñ:
ar vataerien gaat*

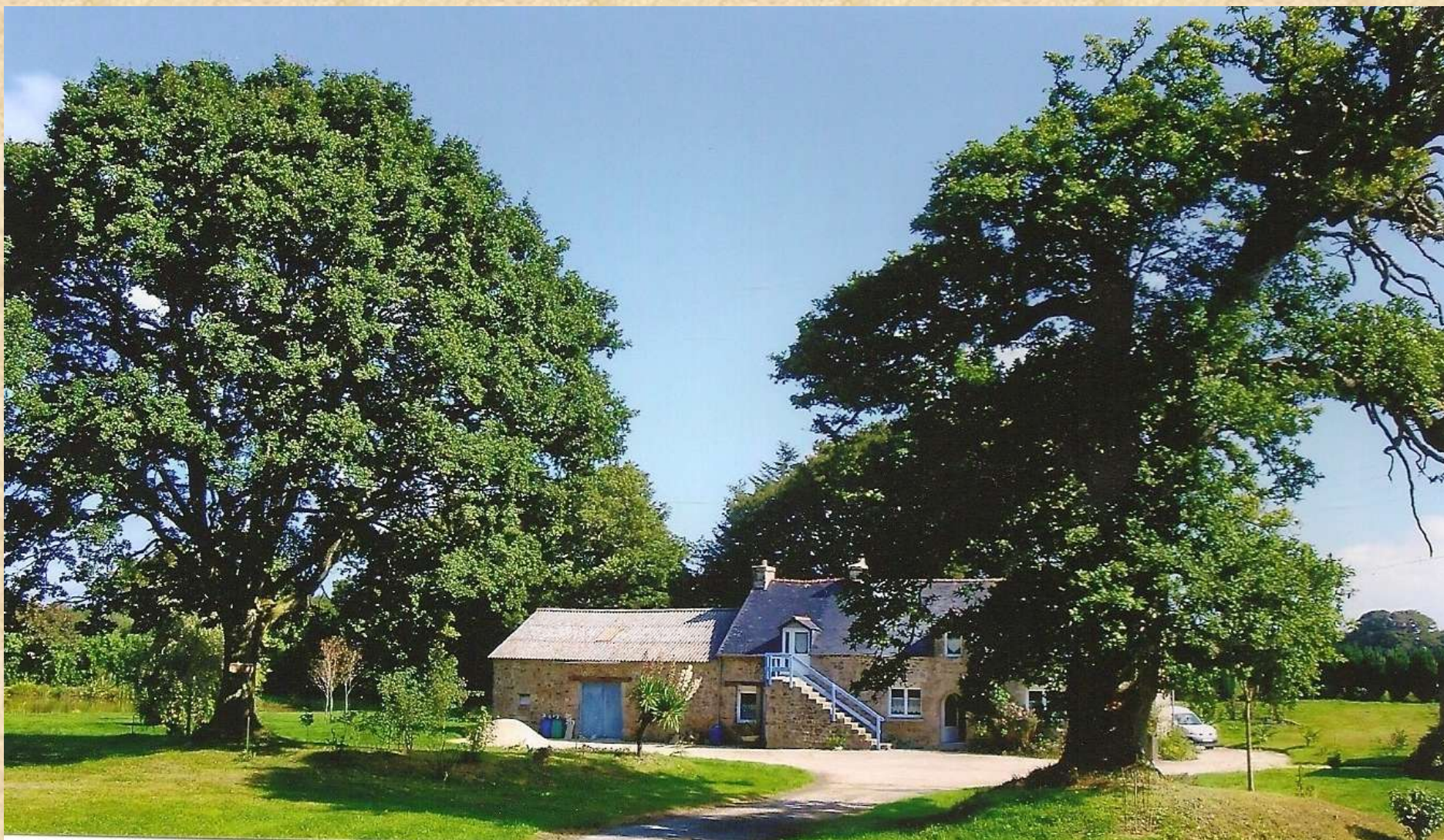
Simone eurejet gant
Gwilhom Ar Brizh,
ur botaouer-koat,
18 ed ar viz Gwengolo 1935.

O bugale, *Anne* ha *Simon*,
o deus graet al levrig mañ gant dornskid :

Símone Ar Mogn

Ti he c'havel, *Simone Ar Mogn*, e MAGOR, penn kentañ 21^{ved} kantved.

Simone Ar Mogn d'ar mare oa bet skrivet ganti an dornskrid.

Meneger skeudennoù

Pajenn	" T i t l " - D i s k r i v a d u r
0	<u>Golo-levr</u> , war lien kanab : N° 418, "Cour de ferme", 1978. Eoullivadur / lien, 60x73.
1	N° 75, "Bretagne d'autrefois", 1973. (Breizh gwechall). Gouach / paper 55x80
2	Simone Ar Mogn gwisket e giz ar vro Fisel, hag adskeudenn golo-levr eus he dornskrid.
4	Foto : Herri An Aod (Henri LE NAOU), treuzyezher e brezhoneg, en e di.
5	Charaban. Tresadenn gant kreion
6	Simone Ar Mogn o livañ, e-barzh he ranndi, e SANT-ERVLAN
7	Simone hag he zeir c'hoar. A gleiz da zehou : Simone, Antoinette, Anna, Chann
8	N° 2002, "Le père à Simone", 1973. Gouach / isorel, 17 x 18 N° 2001, "La mère à Simone", 1972. Gouach / isorel, 17 x 18
9	Jan-Louï Ar Mogn ha Chann-Louise Berthou, tud Simone
10	N° 172, "Le Manoir de Campostal", 1976. Eoullivadur / lien, 65 x 81
11	Munud eus taolenn Kampostal : ti ar familh Berthou, nevesadad
12	Loïs Berthou, eontr Simone

<i>Pajenn</i>	<i>" T i t l " - D i s k r i v a d u r</i>
13	<i>François-Louï Berthou, eontr Simone</i>
14	<i>Yann Berthou, eontr Simone</i> N° 45, "Tonton Yann et son char", 1972. <i>Eoullivadur / lien</i> , 38 x 55
15	<i>Joseph Berthou, eontr Simone</i> <i>Lidadeg, 11 eus ar miz-Du 1945, e Rostrenn</i>
16	<i>Anna Berthou, moereb Simone</i>
18	<i>Ti Kampostal d'an 20^{ved} kantved</i>
19	N° 158, "La rentrée des betteraves", 1975. <i>Eoullivadur / lien</i> , 75 x 100
20	N° 1000, "Les noces d'antan", 1986. <i>Eoullivadur / lien</i> , 150 x 220
21	N° 53, "Course de chevaux", 1972. <i>Eoullivadur / lien</i> , 81 x 100
22	N° 351, "La joie en gardant les moutons", 1978. <i>Gouach / karton</i> , 20 x 33
23	<i>Ar medesin Fanch Bellec</i>
24	N° 90, "Les pauvres accueillis par les grands-parents Berthou", 1974. <i>Eoullivadur / lien</i> , 81 x 100
27	N° 185, "Mon village natal", 1976. <i>Eoullivadur / lien</i> , 50 x 100
28	N° 1442, "Les quatre baigneuses", 1996. <i>Eoullivadur / lien</i> , 60 x 73
29	<i>Soizik</i>
31	"Le rouet breton", 1972. <i>Tresadenn gant kreion</i>
32	"La sauvegarde du soldat"
33	<i>Pajennoù diouzh al levrig milourel Jan-Louï Ar Mogn</i>
34	"Les jumelles se cachent sous le tablier de leur mère", 1974. <i>Tresadenn gant boulbluenn</i> "Simone sur les genoux de son père en permission", 1974. <i>Tresadenn gant boulbluenn</i>

<i>Pajenn</i>	<i>" Titl " - Diskrivadur</i>
35	N° 1278, "J'ai trouvé le casque de notre Père", 1991. <i>Gouach / carton, 20 x 30</i>
36	"Simone le Moigne faisant l'aumône", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i> "Simone Le Moigne apprenant sa prière", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
37	"A la recherche d'un petit frère sous le pont", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
38	"Mathelin fume sa pipe", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
39	"Simone Le Moigne aidant Mathelin à faire la litière en 1916", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
40	"Simone Le Moigne conduisant le cheval pour le repas des chevaux en 1915", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
41	N° 154, "Le manège du hachoir à lande", 1975. <i>Eoullivadur / lien, 60 x 73</i>
42	"Simone Le Moigne aidant Mathelin à préparer le repas des bêtes de l'étable en 1914", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
43	N° 28, "Four ancien", 1969. <i>Gouach / paper, 50 x 65</i>
45	"Simone Le Moigne accompagne Mathelin pour chauffer le four à pain en 1916", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
46	N° 87, "Four à pain", 1974. <i>Eoullivadur / lien, 81 x 100</i>
49	N° 1030, "Simone Le Moigne en pension à Trégornan", 1986. <i>Gouach / karton, 30 x 40</i>
50	N° 1146, "L'école de Simone...", 1989. <i>Gouach / karton, 40 x 60</i>
51	<i>Kaier ar skoliadez Simone Ar Mogn e bloaz 1924</i>
53	<i>Kevrollen, ton ha son : "An Durzunell"</i>
54	<i>Kevrollen, ton ha son : "Kousk Breiz Izel"</i>
55	"La punition du sabot à Simone". <i>Tresadenn gant boulbluenn</i>
57	N° 1050, "Les sonneurs de Cloches", 1987, <i>Gouach / karton, 69 x 39</i>

<i>Pajenn</i>	<i>" T i t l " - D i s k r i v a d u r</i>
58	"Un char à banc", 1981. <i>Tresadenn gant boulbluenn</i>
59	<i>Tresadennoù gant kreion</i>
60	N° 85, "L'emblavure en Bretagne en 1800", 1973. <i>Eoullivadur / lien</i> , 50 x 100
61	N° 56, "Le battage aux fléaux", 1972. <i>Eoullivadur / lien</i> , 50 x 100
63	N° 1041, "La grande veillée", 1987. <i>Eoullivadur / lien</i> , 81 x 100
64	N°1076, "Apprentissage pour fabriquer ruches et paniers", 1987. <i>Eoullivadur / lien</i> , 81 x 100
65	N° 183, "La veillée enchantée", 1976. <i>Eoullivadur / lien</i> , 65 x 81
66	N° 44, "La prière du soir", 1973. <i>Eoullivadur / lien</i> , 46 x 61
67	N° 416, "Matin de Noël", 1978. <i>Eoullivadur / lien</i> , 54 x 65
68	N° 1127, "Les lavandières de mon temps", 1989. <i>Eoullivadur / lien</i> , 60 x 73
69	N° 1302, "On tue le cochon, je pleure", 1990. <i>Eoullivadur / lien</i> , 55 x 38
70	N° 110, "La rentrée des chevaux", 1974. <i>Eoullivadur / lien</i> , 54 x 81
72	N° 178, "Le verger en fleurs", 1976. <i>Eoullivadur / lien</i> , 81 x 100
73	"Follette". <i>Gouach / karton</i>
74	N° 480, "Magoar vers 1938", 1979. <i>Gouach / karton</i> , 32 x 50
75	N° 109, "Fauchage des blés", 1974. <i>Eoullivadur / lien</i> , 60 x 81
76	N° 338, "Ma poule à douze ans", 1978. <i>Gouach / karton</i> , 35 x 43
78	"Simone Le Moigne aidant sa mère à l'éclosion des œufs", 1974. <i>Tresadenn gant kreion liv</i>
79	N° 126, "La petite fille et le poussin", 1974. <i>Eoullivadur / karton</i> , 41 x 28
80	N° 1135, "Le coq console le canard", 1989. <i>Gouach / karton</i> , 23 x 29

<i>Pajenn</i>	<i>" T i t l " - D i s k r i v a d u r</i>
81	N° 1208, "Le gros chagrin de la poule", 1990. <i>Gouach / karton, 20 x 30</i>
82	"Char à banc", 1979. <i>Tresadenn gant boulbluenn</i>
83	N° 927, "Promenade en carrosse", 1985. <i>Eoullivadur / lien, 65 x 81</i>
84	<i>Elec'h. Tresadennoù gant boulbluenn</i>
85	N° 1080, "La batteuse de Palaric", 1988. <i>Eoullivadur / lien, 60 x 120 ha tresadenn gant kreion.</i> N° 225, "La peur et l'épouvante devant la première voiture", 1976. <i>Eoullivadur / lien, 65 x 81 ha tresadennoù gant kreion</i>
86	<i>Maï-Julienne Urvoy, mamm-gozh Simone Ar Mogn (mamm he zad)</i>
87	<i>Familh Ar Mogn gant un niz, Jan-Maï Maymille</i>
89	<i>Pemp poltred Simone</i>
90	<i>Ar peder c'hoar Ar Mogn gwisket e giz ar vro Fisel</i>
91	<i>Foto : logell ar botaouerien-koad</i> <i>"La hutte du sabotier à Kerchelin". Gouach / karton.</i> <i>Botaouer-koad o kleuzañ boteier koad, 1974. Tresadenn gant kreion</i>
92	<i>Dimeziñ Simone Ar Mogn ha Gwilhom Ar Brizh : an holl eured</i>
93	<i>Fotoioù familh Ar Brizh. En-nec'h : an daou bried-nevez Simone ha Gwilhom</i> <i>A gleiz en traoñ : Anne da 2 vloaz. A zehou en traoñ : Simon da 2 vloaz</i>
94	<i>Ti he c'havel, Simone Ar Mogn, e Magor</i>
95	<i>Poltred Simone Ar Mogn</i> <i><u>Kein golo-levr</u> : munud eus davanjer broderezhed Simone Ar Mogn</i>

Bibliographie, Musées, Collections, Audiovisuel, Liens, etc.:

Une bibliographie complète ainsi que des articles de presse, la liste des Musées, expositions, salons, collections publiques et privées, audiovisuel divers et des liens vers de nombreux sites Internet, sont disponibles sur le site dédié au peintre **Simone LE MOIGNE** à l'adresse suivante :

<http://www.simone-le-moigne.com/>

N.B.: Pour les personnes qui découvriraient l'œuvre picturale très vaste de **Simone LE MOIGNE** par l'intermédiaire de son manuscrit illustré auquel ont été rajoutées quelques reproductions de ses très nombreux tableaux, gouaches ou dessins, une précision s'impose.

Placée dans la catégorie "peintre naïf", **Simone LE MOIGNE** s'y est caractérisée en inventant sa propre technique, créant de ce fait son propre style. Cette situation, qui la rend pratiquement "inclassable", peut être résumée tout simplement par ces anagrammes élaborées à partir de son nom :

simone le moigne

ou :

si mon génome lie, mon génie m'isole et : **moi en mon église, mon égo s'élimine**

Ce document a été conçu et réalisé par les enfants de l'artiste: **Simon LE BRIS** et **Anne VINESSE**

Les photographies de tableaux en qualité professionnelle sont de **Xavier LIEBARD**

contacts:

anne.vinasse@wanadoo.fr

lomigunysbreis@orange.fr

Collections privées - Droits réservés pour les œuvres reproduites, y compris les écrits.

Tous droits des ayants-droits de l'auteur des œuvres réservés. Toute demande d'autorisation pour quelque utilisation que ce soit doit être adressée à:

adagp@adagp.fr

ou: ADAGP 11 Rue Berruyer, F-75008 PARIS. Tél.: 01 43 59 09 79 Fax: 01 45 63 44 89

